

รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

เรื่อง

การส่งเสริมพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

ของเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว

โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

นางสาวประภาพร พลเรือน

มหาวิทยาลัยสรวงสุต

(ก)

ชื่อเรื่อง	การส่งเสริมพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้วของเด็กอนุบาลอายุ 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว โดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทาน
ปีการศึกษา	2561
ผู้วิจัย	นางสาวประภาพร พลเรือน
ปริญญา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย)
ที่ปรึกษา	ดร. อาจารย์อารีย์ พรหมเล็ก ดร.อาจารย์สุนทร เทียนงาม ดร.อาจารย์สุธากร วสุโกศล อาจารย์ชนม์ธิดา ยาแก้ว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมวินัยให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้วของเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบการทดสอบแบบกลุ่มเดียว กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ปีการศึกษา 2561 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 5 คน คือ 1. เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู 2. เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์ 3. เด็กชายวิรพัฒน์ ทองสัมฤทธิ์ 4. เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์ และ 5. เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่น โดยทำการทดลองเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวมเป็น 15 วัน ในแต่ละวันทำการทดลอง 1 ครั้ง ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครั้งละ 20 นาที การจัดกิจกรรมโดยใช้นิทานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความมีวินัยในการเก็บของเล่น 3 เรื่องคือ 1. นิทานเรื่องปูปับเก็บของเล่นแล้วนะ 2. นิทานเรื่องอีเหละเหละและ และ 3. นิทานเรื่อง หนูไม่เคยลืม การวิเคราะห์โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า เด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี มีวินัยในการเก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จแล้วอยู่ในระดับสูงพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอด 3 สัปดาห์ จากค่าเฉลี่ย 54 , 68.4 และ 71 ตามลำดับ จากระดับค่า

ร้อยละ 72.00,91.10 และ 94.60 ตามลำดับ

(ข)

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเรื่อง การส่งเสริมพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว ของเด็กอนุบาลอายุ 3-4 ปี ฉบับนี้ สำเร็จได้ความกรุณา ความเอาใจใส่ของ ดร. อาจารย์อารีย์ พรหมเล็ก ดร.อาจารย์สุนทร เทียนงาม ดร.อาจารย์สุธากร วสุโกศล และอาจารย์ชนมธิดา ยาแก้ว ที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษาตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสมบูรณ์ พร้อมกับให้กำลังใจตลอดเวลาที่ศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณหัวหน้าศูนย์ นางณัฐจิภา แก้วมณีธนโชติ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว ที่ให้โอกาสและความสะดวกในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง ขอขอบคุณครูณงเยาว์ ทองพุ่ม ตลอดจนเด็กอนุบาล 3-4 ปี ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาที่ดีตลอดมา

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ความสำเร็จของการศึกษา และความภาคภูมิใจครั้งนี้ ที่ได้ความรัก ความห่วงใย ความปรารถนาดีตลอดจนกำลังใจเสมอมา

ประภาพร พลเรือน

(ค)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
กิตติกรรมประกาศ	(ข)
สารบัญ	(ค)
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
สมมติฐานการวิจัย	2
คำถามการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
นิยามคำศัพท์	3
บทที่ 2 เอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	5
หลักการ	5

จุดมุ่งหมาย	5
คุณสมบัติที่พึงประสงค์	5
พัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี	6
สาระการเรียนรู้	11
การจัดประสบการณ์	14
การประเมินพัฒนาการ	17
ความหมายของพฤติกรรม	17
ประเภทของพฤติกรรม	18
ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเด็ก	18
ความหมายของนิทาน	21
ความหมายของการเล่านิทาน	22
ความสำคัญของการเล่านิทาน	22
ประเภทของนิทาน	23
ความสำคัญของนิทาน	25
หลักเกณฑ์ในการเล่านิทาน	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30

(ค)

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	32
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	32
การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	36
บทที่ 4 ผลการวิจัย	37

บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย	39
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	39
วิธีวิจัย	39
ผลการวิจัย	40
การอภิปรายผล	40
ข้อเสนอแนะ	40

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก แผนการจัดประสบการณ์
- ภาคผนวก ข ภาพการจัดกิจกรรมการเล่นทาน
- ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ต้องการให้เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มศักยภาพด้วยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพและมีความสุข ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษา

จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ได้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กผ่านการเล่นและกิจกรรมเหมาะสมกับวัย โดยถือว่าการเล่นเป็นงานของเด็ก เด็กเรียนรู้จากการเรียนปนเล่น การเล่นเป็นประสบการณ์ที่เป็นหัวใจและมีความสำคัญยิ่ง ธรรมชาติของเด็กจะชอบการเล่น การเล่นนอกจากจะสนองความต้องการทางจิตใจคือเพื่อความสนุกสนานแล้วยังเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาความคิดไปพร้อมกันด้วย เด็กเป็นวัยที่เรียนรู้โดยการเล่นเป็นพื้นฐานในการเจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ส่วนจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่การอบรมเลี้ยงดูปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้กับตัวเด็ก ลักษณะที่พึงประสงค์นั้นมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการพูดจาไพเราะ การมีมารยาทในสังคม การช่วยเหลือและแบ่งปัน ที่สำคัญคือมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เด็กในวัย 3-5 ขวบ เป็นวัยที่เริ่มมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น และสิ่งที่เป็นสื่อกลางในการเล่นด้วยกันของเด็กก็คือ ของเล่นนานาชนิด ในการเล่นเสรีตามมุมต่างๆ ภายในห้องเรียนจะเป็นเวลาที่มีความสุขที่สุดของเด็ก เพราะจะได้เล่นของเล่นต่างๆ อย่างอิสระ ต่างคนก็ต่างชนของเล่นออกมาเล่นอย่างสนุกสนาน ขว้างปาของเล่น หยิบของเล่นที่โรงเรียนกลับไปเล่นที่บ้าน เมื่อหมดเวลาของการเล่นคนที่เก็บของเล่นจะเป็นคนที่ไม่ได้เล่น ส่วนคนที่หยิบของเล่นออกมาไม่รับผิดชอบต่อตนเองเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง สิ่งนี้เป็นนิสัยที่ไม่พึงประสงค์ในเด็กไม่ควรให้ติดตัวไปจนโต

ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงหาวิธีแก้ปัญหาโดยการจัดกิจกรรมเล่นนิทาน เรื่องปั๊ปปี้เก็บของเล่นแล้วนะ เนื่องจากนิทานกับเด็กเป็นของคู่กันและเป็นนิทานที่ดีมีสื่อประกอบ จะดึงดูดความสนใจของเด็กมากยิ่งขึ้น เนื้อเรื่องในนิทานจะเกี่ยวกับการเก็บของเข้าที่ ซึ่งเนื้อเรื่องในนิทานจะสอดแทรกในเรื่องความรับผิดชอบเข้าไป เป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในเรื่องความรับผิดชอบผ่านการเล่านิทาน เมื่อแก้ปัญหานี้ได้เด็กจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ติดตัวไปจนโตเพราะในช่วง 6 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่มีความสำคัญที่สุด เป็นระยะที่เด็กสามารถพัฒนาด้านต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว จึงง่ายต่อการเรียนรู้และสามารถส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ดี ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาชีวิตที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมวินัยให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว ของเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว โดยวิธีการจัดกิจกรรมการเล่นนิทาน

สมมติฐานการวิจัย

หลังจากเด็กฟัง นิทานเรื่องปู้ปี้เก็บของเล่นแล้วนะ เด็กมีพฤติกรรมด้านการมีระเบียบวินัยที่ดีขึ้น

คำถามการวิจัย

นิทานเรื่องปู้ปี้เก็บของเล่นแล้วนะ ส่งเสริมพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ได้มากน้อยเพียงใด

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กชาย - เด็กหญิง อายุ 3-4 ปี จำนวน 15 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 5 คน

2. เนื้อหา

การใช้กิจกรรมนิทานเรื่องปู้ปี้เก็บของเล่นแล้วนะ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

3. ระยะเวลาในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยมีระยะเวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ในแต่ละวันทำการทดลอง 1 ครั้งในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครั้งละ 20 นาที ตามแผนการจัดกิจกรรมการเล่นนิทาน

4. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ ใช้นิทานเรื่องปู้ปี้เก็บของเล่นแล้วนะ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเก็บของเล่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว มีพฤติกรรมการเก็บของเล่นที่ดีขึ้น

2. ครูเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่จะพัฒนาพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นิยามคำศัพท์

1. เติร์ยมอนุบาล อายุ 2-3 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้วหมายถึง เด็กชาย เด็กหญิง อายุ 3-4 ปี จำนวน 15 คน กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

2. วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามข้อตกลงในการเก็บของเล่นได้แก่

- 2.1 เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม
- 2.2 ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น
- 2.3 ไม่แย่งกันเก็บของเล่น
- 2.4 เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน
- 2.5 เก็บรวบรวมของเล่นได้อย่างครบถ้วน
- 2.6 จัดเก็บของเล่นเข้าชุดลงกล่อง ตระกร้า ได้อย่างเรียบร้อย
- 2.7 จัดวางเรียงของเล่นใส่ตู้ได้ถูกต้องอย่างเรียบร้อย
- 2.8 ช่วยเหลือเพื่อนจัดเก็บของเล่น
- 2.9 ยืมแถมแจ่มใสขณะเก็บของเล่น
- 2.10 จัดเก็บของเล่นเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด

3. กิจกรรมการจัดเก็บของเล่น หมายถึง วิธีการส่งเสริมให้เด็กจัดเก็บของเล่นได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยประกอบด้วย การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จ ของเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว โดยการใช้กิจกรรมการเล่นิทาน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สารสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

- 1.1 หลักการ
- 1.2 จุดมุ่งหมาย
- 1.3 คุณสมบัติที่พึงประสงค์
- 1.4 พัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี
- 1.5 สารการเรียนรู้
- 1.6 การจัดประสบการณ์
- 1.7 การประเมินพัฒนาการ

2. พฤติกรรมเด็ก

- 2.1 ความหมายของพฤติกรรม
- 2.2 ประเภทของพฤติกรรม
- 2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเด็ก

3. การเล่นิทาน

- 3.1 ความหมายของนิทาน
- 3.2 ความหมายของการเล่านิทาน
- 3.3 ความสำคัญของการเล่านิทาน
- 3.4 ประเภทของนิทาน
- 3.5 ความสำคัญของนิทาน
- 3.6 หลักเกณฑ์ในการเลือกนิทาน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปฐมวัย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ) ได้กำหนดปรัชญาการจัดการศึกษาและอบรมเลี้ยงดูเด็กบนพื้นฐานที่สนองความต้องการของเด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี ที่ต้องการความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจ และความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุลต่อเนื่องไปพร้อมกันทุกด้าน ประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับจะเป็นประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความสุขกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างบ้าน สถานศึกษาและชุมชน เพื่อพัฒนาให้เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อไป

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมโดยผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้ศึกษา เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มี โอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการอย่างสมดุลเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามปรัชญา การจัดการศึกษาปฐมวัย

โดยกำหนดหลักการดังนี้

1. จัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภท

2. พัฒนาเด็กโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคม และวัฒนธรรม
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์ที่让孩子สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข
5. พัฒนาเด็กโดยความร่วมมือระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา

จุดมุ่งหมาย

มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยตามความสามารถ และความแตกต่างของแต่ละบุคคล เมื่อเด็กจบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เด็กจะมีมาตรฐานในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และด้านคุณลักษณะตามวัย ดังนี้

คุณสมบัติที่พึงประสงค์

1. ร่างกายแข็งแรงเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชม และแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น และความเป็นไทย

6

8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการ และมีความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

พัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี

ครูเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้พัฒนาตามขีดศักยภาพของแต่ละบุคคล ต้องมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและต้องยึดพัฒนาการของเด็กเป็นหลัก โดยคำนึงถึงวัยความสามารถและ

ความแตกต่างระหว่างบุคคลดังนั้นครูจึงต้องศึกษาเป้าหมายที่พึงประสงค์ของพัฒนาการของเด็กทุกด้านก่อนที่จะจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และกิจการต่างๆ

ด้านร่างกาย

พัฒนาการด้านร่างกายเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะความสามารถทางร่างกายของเด็กตั้งแต่แรกเกิดอย่างต่อเนื่อง เช่น ความสามารถในการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ทาง การเคลื่อนไหวซึ่งเกี่ยวข้องกับการบังคับกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างการใช้กล้ามเนื้อต่างๆ เป้าหมายในการพัฒนาด้านร่างกายของเด็กมีดังนี้

1. สุขภาพอนามัย มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง ได้ตามเกณฑ์
2. การเคลื่อนไหว
 - รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
 - เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
 - เขียนรูปวงกลมตามแบบได้
 - ใช้กรรไกรมือเดียวได้
 - กระโดดขึ้น-ลง อยู่กับที่ได้

วัย 3-4 ปี

- รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
- ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย

วัย 5-6 ปี

- รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นได้ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
- เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้

- ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
- กระดาษขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
- ยึดตัว คล่องแคล่ว
- ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ

ด้านอารมณ์และจิตใจ

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ เช่น ดีใจ เสียใจ สนุกสนาน ตกใจ โกรธ ฯลฯ รับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น เป้าหมายในการพัฒนาด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กมีดังนี้

1. การแสดงออกทางอารมณ์

- ร่าเริง แจ่มใส ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง

วัย 3-4 ปี

- ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ
- เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
- แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
- ชอบท้าทาย

วัย 5-6 ปี

- แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

2. ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

วัย 3-4 ปี

- เริ่มรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง
- เริ่มรู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนเองชอบ สนใจ
- เริ่มมีความมั่นใจในตนเอง

วัย 4-5 ปี

- รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง
- รู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนเองชอบ สนใจ
- เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- เริ่มมีความมั่นใจในตนเอง

วัย 5-6 ปี

- รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- รู้จักเลือกเล่น ทำงานตามที่ตนชอบ สนใจและทำได้
- เริ่มรู้จักชื่นชมในความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก

3. คุณธรรมและจริยธรรม

วัย 3-4 ปี

- เริ่มแสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง
- ไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ
- เริ่มรู้ว่าของสิ่งใดเป็นของตนและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
- เริ่มรู้จักเก็บของเล่น
- เริ่มรู้จักการรอคอย
- เริ่มตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ได้

วัย 4-5 ปี

- แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง
- ไม่ทำร้ายผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- ไม่แย่งหรือหยิบของของผู้อื่นมาเป็นของตน
- รู้จักเก็บของเล่นเข้าที่
- รู้จักการแบ่งปันและรอคอยอย่างเหมาะสมกับวัย
- รู้จักการตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น

วัย 5-6 ปี

- แสดงความรักเด็กที่เล็กกว่าและสัตว์ต่าง ๆ
- ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ
- ไม่หยิบของของผู้อื่นมาเป็นของตน

- รู้จักจัดเก็บของเล่นเข้าที่
- รู้จักการรอคอยและการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง
- รู้จักการตัดสินใจเรื่องง่าย ๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น

ด้านสังคม

พัฒนาการด้านสังคมเป็นความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง และการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสังเกตได้จากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การเล่นและการทำกิจกรรมต่างๆ เป้าหมายในการพัฒนา ด้านสังคมของเด็กมีดังนี้

1. การช่วยเหลือตนเอง

วัย 3-4 ปี

- รู้จักรอคอย
- ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น)
- เล่นบทบาทสมมติ
- รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง

วัย 4-5 ปี

- แต่งตัวได้ ไปห้องส้วมได้เอง
- รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง
- รู้จักการแบ่งของให้คนอื่น
- เก็บของเล่นเข้าที่ได้
- ร่วมเล่นกับคนอื่นได้

วัย 5-6 ปี

- ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
- พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ
- รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่
- รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

2. การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

วัย 3-4 ปี

- เริ่มรู้จักแสดงความเคารพ
- ไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้

วัย 4-5 ปี

- รู้จักแสดงความเคารพ
- ทิ้งขยะให้ถูกที่
- รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน

วัย 5-6 ปี

- แสดงความเคารพได้เหมาะสมกับโอกาส
- ทิ้งขยะให้ถูกที่
- ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว

10

ด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการรับรู้ความคิด ความเข้าใจ การใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ เป้าหมายในการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กก็มีดังนี้

วัย 3-4 ปี

- ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้
- บอกชื่อของตนเองได้
- บอกสิ่งที่ต้องการได้
- รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
- สามารถโต้ตอบด้วยประโยคสั้นๆ ได้
- บอกชื่อสิ่งของต่างๆ รอบตัวได้
- จำแนกภาพที่เหมือนและแตกต่างกันได้
- ชีตเขียนเส้นอย่างอิสระได้
- จับคู่สีต่าง ๆ ได้ประมาณ 3-4 สี
- เข้าใจเปรียบเทียบขนาด เช่น “เล็ก” “ใหญ่”
- เรียงลำดับสิ่งของได้ตามขนาด
- เรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น
- นับปากเปล่า 1-5 ได้
- จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5
- วาดภาพตามความพอใจของตน
- เลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวต่าง ๆ

- ร้องเพลง ท่องคำคล้องจองสั้น ๆ

วัย 4-5 ปี

- ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้
- บอกชื่อ นามสกุลของตนเองได้
- เล่าเรื่องที่พบเห็นได้
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”
- อ่านภาพจากหนังสือได้
- เขียนภาพและสัญลักษณ์ตามความต้องการของตนเองได้
- ชี้และบอกสีได้ประมาณ 4-6 สี
- นับปากเปล่า 1-10 ได้
- เรียนรู้จากการสังเกต ฟังด้วยตนเอง
- เข้าใจความหมายของคำที่เปรียบเทียบ เช่น “ใหญ่” “ใหญ่มาก” “ใหญ่ที่สุด”
- เข้าใจความหมายของเวลา เช่น “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้”
- จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
- สำรวจและทดลองเล่นกับของเล่นหรือสิ่งของต่าง ๆ ตามความคิดของตนได้
- วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนได้

11

- เล่านิทานหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้
- เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้

วัย 5-6 ปี

- ฟังแล้วนำมาเล่าถ่ายทอดได้
- บอกชื่อ นามสกุล วันเกิด ที่อยู่ได้
- แสดงท่าทางตามคำสั่งได้ถูกต้อง
- รู้จักใช้คำถาม “อย่างไร” “ที่ไหน”
- จัดลำดับภาพจากเหตุการณ์ได้
- เขียนชื่อ นามสกุลของตนเองตามแบบได้
- บอกและจำแนกสีต่าง ๆ ได้
- รู้ค่าของจำนวน 1-10
- จำแนกสิ่งของตามสี รูปร่าง ขนาดได้
- บอกเวลา “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” ได้ถูก
- จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ดี

- เริ่มสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ จากสิ่งของที่มีอยู่
- ใช้สิ่งของรอบ ๆ ตัวเป็นสื่อในการเล่น
- วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนได้
- เล่นนิทาน เล่าสิ่งที่ตนคิดหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้
- เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
- เล่นบทบาทสมมติตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้

ระยะเวลาเรียน ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษา โดยประมาณทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษา และรับการศึกษา

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งทั้งสองส่วนใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดพัฒนาการครบทุกด้านและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวซึ่งผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้วิธีการแบบใดก็ได้ ที่สอดคล้องกับปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยและต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์และเจตคติที่ดี ตลอดจนฝึกทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะทางภาษา ทักษะทางการคิด เป็นต้น

สาระการเรียนรู้กำหนดไว้ 2 ส่วน ดังนี้คือ ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็ก ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ประกอบด้วยทักษะ กระบวนการสำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ของเด็กปฐมวัย ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กโดยใช้ประสบการณ์สำคัญต่อไปนี้

12

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย

1.1.1 กล้ามเนื้อใหญ่

- การท่าทางเลียนแบบ และเล่นบทบาทสมมติ
- การเล่น
- การออกกำลังกาย
- การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุ และอุปกรณ์
- การเคลื่อนไหวและจังหวะ

1.1.2 กล้ามเนื้อเล็ก และประสานสัมพันธ์

- การปั้น และประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน แท่งไม้ เศษวัสดุ ฯลฯ
- การเขียนภาพ และการเล่นกับสี
- การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน

- การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรีด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน แท่งไม้ เศษวัสดุ ฯลฯ

- การเขียนหรือเล่นดนตรีง่ายๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ, ดี ฯลฯ
- การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน
- การเล่นเกมเล่นสัมผัส

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ จิตใจ

1.2.1 ดนตรี

- การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
- การเล่นเกมดนตรีง่ายๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ, ดี ฯลฯ
- การร้องเพลง

1.2.2 สุนทรียภาพ

- การชื่นชม และสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
- สนุกสนาน กับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราวเหตุการณ์ที่สนุกสนานต่าง ๆ

1.2.3 การเล่น

- การเล่นเกมบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่
- การเล่นเกมอิสระ
- การเล่นเกมในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

1.2.4 คุณธรรม จริยธรรม

- การปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

1.3.1 การเรียนรู้ทางสังคม

- การวางแผน ตัดสินใจเลือก ลงมือปฏิบัติ
- การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- การแก้ปัญหาในการเล่น
- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น

ผู้อื่น

- การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเองและผู้อื่น
- การมีประสบการณ์ทางการเล่นร่วมกับเด็กอื่นอย่างสร้างสรรค์
- การมีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และความเป็นไทย
- การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

1.4.1 การคิด

- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น
- การเลียนแบบการกระทำ และเสียงต่าง ๆ
- การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่ายและรูปต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ
- การรับรู้ และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อวัสดุ ของเล่น และผลงาน

1.4.2 ภาษา

- การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
- การสนุกกับการฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การสนุกกับการเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อ ความหมายต่อเด็กตามธรรมชาติเขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนแผนภูมิ แผนภาพแผนที่
- การสนุกกับการอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายตามธรรมชาติ อ่านภาพนิทานหรือสัญลักษณ์
- การเล่นเกมบทบาทสมมติ

1.4.3 คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

1) การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ ได้แก่

- การสำรวจ และอธิบายความเหมือน ความต่างของสิ่งต่าง ๆ
- การจัดคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม
- การคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ
- การตั้งสมมติฐาน
- การทดลองสิ่งต่างๆ
- การสืบค้นข้อมูล
- การใช้ หรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- การเปรียบเทียบ เช่น ยาว สั้น ขรุขระ เรียบ ฯลฯ
- การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ

2) จำนวน

- การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
- การนับสิ่งต่าง ๆ
- การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง

3) มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ)

- การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุ และการเทแยก
- การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่าง ๆ กัน
- การมีประสบการณ์ และการอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเช่น บน/ล่าง ฯลฯ

- การมีประสบการณ์ และการอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ของคนและสิ่งต่าง ๆ เช่น บน/ล่าง หน้า/หลัง ฯลฯ

- การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาดภาพถ่ายและรูปภาพ

4) เวลา

- การเริ่มต้น และการหยุด การกระทำโดยสัญญาณ
- การมีประสบการณ์ และเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ ฯลฯ

- การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

- การมีประสบการณ์ และการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้นทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สารที่เด็กระบุอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะเรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

2.4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3-4 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณา

การผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

15

1. หลักการจัดประสบการณ์

- 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
- 1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
- 1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

- 2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
- 2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- 2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
- 2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
- 2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
- 2.9 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ
- 2.10 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็น

รายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 4-5 ปีสามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้ง ผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัย

3.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

16

3.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

3.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังให้ครบทุกประเภท ทั้งกิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

3.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วนใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเองรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติ โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

3.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวัง

ความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อน นอนหลับสบาย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

3.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก คั่นคว้าจากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษา นอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

3.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความ หลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็น แบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรม ศิลปะและดนตรีเป็นสื่อใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตาม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

17

การประเมิน

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-4 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็ก ในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็ก แต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควร ใช้การทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-4 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึก พฤติกรรมการสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บ อย่างมีระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31 – 43)

ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรม (behavior) ไว้มาก ที่น่าสนใจเช่น เวดและทาวริส (Wade and Tavris 1999 : 245) อธิบายว่า พฤติกรรมคือการกระทำของคนเราที่สังเกตได้ ซิมบาร์ โดและเกอร์ริก (Zimbardo and Gerrig 1999 : 3) อธิบายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้และลาเฮย์ (Lahey 2001 : 5) กล่าวว่าพฤติกรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่สามารถสังเกตได้

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกในลักษณะต่างๆของสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ ทั้งมนุษย์และสัตว์ พืช จุลินทรีย์ ซึ่งเป็นการตอบสนองสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย หรือภายนอกในร่างกาย พฤติกรรมนี้สามารถสังเกตได้โดยตรงหรือใช้เครื่องมือวัดได้ หรืออาจสังเกตได้ ในทางอ้อม เช่น การพูด การเคลื่อนไหว การทำงานของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย การจำ การคิดตลอดจนความรู้สึก ทักษะคติ (เฉลิมพล ต้นสกุล ,2541:2)

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำที่สังเกตได้ เช่น การพูด การเดิน การเต้นของหัวใจ การรับรู้ การคิด การจำ และการรู้สึก การกระทำที่สังเกตไม่ได้ เช่น ผู้กระทำรู้ตัว ไม่รู้ตัว หรือเป็น พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งสัมพันธ์กับสิ่งกระตุ้นภายในและภายนอก (โยธิน ศันสนยุทธ 2533: 3; สุขดา มะโนทัย: 2539; อัครฤทธิ์ หอมประเสริฐ 2543: 10)

โกลเดนสัน (Goldenson, 1984 : 90) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมไว้ว่า เป็นการ กระทำ หรือตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคลและเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆที่เป็นไปอย่างมีจุดหมาย สังเกตเห็นได้ หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้ตัว

จากความหมายและคำอธิบายที่อ้างถึงไว้ อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมคือการกระทำ ของบุคคลในทุก ลักษณะ ทั้งที่เป็นโดยธรรมชาติทางสรีระและที่จงใจกระทำซึ่งอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และเป็นการกระทำที่สังเกตได้โดยอาจใช้ประสาทสัมผัสธรรมดา หรือใช้เครื่องมือช่วยการสังเกต

18

ประเภทของพฤติกรรม

นักจิตวิทยาแบ่งพฤติกรรมมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนรู้มาก่อน ได้แก่ ปฏิกริยาสะท้อนกลับ (REFLECT ACTION) เช่นการกระพริบตา และสัญชาตญาณ (INSTINCT) เช่นความกลัว การเอาตัวรอด เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่ม ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดจากการ ที่บุคคลติดต่อสังสรรค์และมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม

ดังนั้น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะคือ

1. การปรับเปลี่ยนทางด้านของสรีระร่างกาย เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ การแต่งกาย การพูด

2. การปรับเปลี่ยนทางด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด ให้มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ปรับอารมณ์ความรู้สึก ให้สอดคล้องกับบุคคลอื่น รู้จักการยอมรับผิด
3. การปรับเปลี่ยนทางด้านสติปัญญา เช่น การศึกษาค้นคว้าเพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์การมีความคิดเห็นคล้ายตามความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่
4. การปรับเปลี่ยนอุดมคติ หมายถึง การสามารถปรับเปลี่ยนหลักการ แนวทางบางส่วนบางตอนเพื่อให้เข้ากับสังคมส่วนใหญ่ได้ โดยพิจารณาจากความจำเป็น และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อสวัสดิภาพของตนเองและของกลุ่ม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเด็ก

พฤติกรรมมนุษย์ – ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคมวิทยา

พื้นฐานทางชีววิทยาหรือทางประสาทวิทยา เน้นที่พฤติกรรมของเอกัตบุคคล คือ พฤติกรรม ของคนคนหนึ่งที่ไม่สัมพันธ์กับผู้อื่น แต่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และบางกรณีก็จำเป็นต้องอยู่รวมกัน เป็นกลุ่ม เป็นชุมชน เป็นสังคม กระบวนการของกลุ่ม กระบวนการ ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม จึงมีส่วนสำคัญใน การกำหนดลักษณะ พฤติกรรมของมนุษย์ ให้เป็นไปตามสภาพของสังคมได้

1. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

บรอนเฟนเบเนออร์ (Bronfenbrenner cited by Sigelman & Shaffer, 1995, 86) ให้คำนิยามของสิ่งแวดล้อม ไว้ดังนี้ "สิ่งแวดล้อมได้แก่เหตุการณ์หรือสภาวะใด ๆ ที่อยู่นอกอินทรีย์ที่มีผลต่อหรือ ได้รับผลจากการกระทำ และ พัฒนาการของมนุษย์" สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ คือ ทุกสิ่งตั้งแต่โมเลกุลเล็ก ๆ ที่สามารถซึมสู่กระแสเลือด ของตัวอ่อน ในครรภ์ จนถึงรูปแบบ สถาปัตยกรรม ของอาคาร ที่อยู่อาศัยเมื่อเติบโตขึ้นและสภาวะแวดล้อมโดยรอบ สิ่งแวดล้อมทางสังคม จะหมายถึงคนอื่น ๆ ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวเรา และได้รับอิทธิพลบางอย่างจากตัวเราด้วย

บรอนเฟนเบเนออร์ ได้เสนอแนวคิดในการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมไว้เรียกว่า Ecological Approach ในแนวคิดนี้ได้แบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นระบบต่อเนื่องกัน แต่ละระบบมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันด้วย ดังนี้

1.1 ระบบจุลภาค เป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับตัวที่สุดและให้ประสบการณ์โดยตรง หน่วยแรกที่สุดคือครอบครัว ที่พ่อแม่และลูก มีปฏิสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังมีหน่วยอื่นอีก เช่น ครอบครัวของญาติ ศูนย์เลี้ยงดูแลเด็ก ห้องเรียนที่โรงเรียน เป็นต้น ในแต่ละระบบจุลภาคนี้ พฤติกรรมของ เด็กจะกระทบต่อคนอื่น ๆ ซึ่งเขา

เหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อเด็กในรูปใหม่ได้แม้แต่ทารกในครรภ์ก็อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมารดา แล้วส่งผลย้อนกลับต่ออนาคตของทารกได้ สิ่งแวดล้อมใดที่คนทุกคนในนั้น สามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทั่วถึง จัดเป็นระบบจุลภาค

1.2 ระบบปฏิสัมพันธ์ เป็นระบบสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงระบบจุลภาคต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้อง ระหว่างครอบครัวและโรงเรียน เด็กที่มีปัญหาที่บ้านจะไปสร้างปัญหาที่โรงเรียน เด็กจากครอบครัวอ่อนแอจะเป็นเด็กเรียบร้อยที่โรงเรียน เป็นต้น

1.3 ระบบภายนอก เป็นสภาพทางสังคมที่คนเราไม่ได้รับประสบการณ์โดยตรง แต่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม หรือพัฒนาการของบุคคล ได้ เช่นทักษะทางสังคมความสำเร็จในหน้าที่การงานของพ่อแม่ มีส่วนในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้ลูกได้มากหรือน้อยหรือนโยบายของรัฐบาล ข้อกำหนดและเครือข่ายทางสังคมระหว่างกลุ่มคนเป็นสิ่งแวดล้อมประเภทนี้

1.4 ระบบมหภาคคือ ระบบใหญ่ที่สุดของสังคม ซึ่งเป็นที่รวมทุกระบบที่กล่าวมาให้เกี่ยวเนื่องกัน เป็นวัฒนธรรมใหญ่ และวัฒนธรรมย่อยของสังคม วัฒนธรรมเป็นการปฏิบัติและแนวดำเนินชีวิตซึ่งยอมรับกันในสังคม และสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ได้แก่ ทักษะเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ในแต่ละวัยว่าควรสอนอะไรให้เด็ก เพื่อทำหน้าที่ในสังคมเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ควรมีความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง แต่วัฒนธรรมก็มีการพัฒนาไปตามกาลเวลามีเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ของสังคม เช่น ภาวะสงคราม สภาพเศรษฐกิจภัยพิบัติจากธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเราไม่สามารถ สรุปได้ว่าคนในสังคมเดียวกันจะมีพฤติกรรมเหมือนกันหมด เพราะคนที่เกิดและมีผ่านประสบการณ์ต่างยุคสมัยกันจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมระดับมหภาคที่แตกต่างกัน

1.5 ระบบเหตุการณ์แวดล้อม เป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนไปของสิ่งแวดล้อมตลอดช่วงชีวิตของบุคคล และรวมถึงเหตุการณ์ซึ่งเป็นประวัติของบุคคลผู้นั้นด้วย เช่น อิทธิพลของการหย่าร้างที่มีต่อเด็ก ซึ่งนักวิจัยพบว่า การหย่าร้างนั้นจะเกิดผลทางลบมากที่สุดต่อเด็กในปีแรกมีผลต่อเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง แต่หลังจากการหย่าไปแล้วประมาณ 2 ปี เด็กจะเริ่มปรับตัวได้(Bronfenbrenner cited by Santrock, 1996) ระบบของสิ่งแวดล้อมที่เสนอโดย บรอนเฟนเบรนเนอร์ แต่ละระบบมีส่วนสร้างพฤติกรรมของบุคคลและอาจถูกเปลี่ยนแปลงได้จากคนในระบบนั้นๆ ด้วย มนุษย์ที่พัฒนาหรือเติบโตมาจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมมีพฤติกรรมและลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันไปด้วย

2. กระบวนการสังคมประกิต

กระบวนการสังคมประกิต (Socialization) เป็นกระบวนการที่สถาบันต่างๆ ในสังคมได้ กล่อมเกล่าอบรม หรือให้การเรียนรู้แก่สมาชิกในสังคมว่าอะไร ควรทำอะไรเป็นข้อห้ามทำให้เกิดปทัสถาน ระเบียบและวัฒนธรรมของกลุ่มที่ทุกคนต้องคำนึงถึงในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมนั้น สถาบันทางสังคมที่สำคัญได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการปกครองเพื่อนและสื่อมวลชน เป็นต้น

ในกระบวนการสังคมประกิต ครอบครัวเป็นสถาบันแรกทางสังคมที่อบรมบุคคล ด้านเจตคติแบบพฤติกรรมวัฒนธรรมระเบียบแบบแผนทางสังคม ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นพ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแก่ลูกแบบใดมีผลต่อพฤติกรรมและนิสัยของเด็กเมื่อเติบโตขึ้น วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่พิจารณาได้จากสองมิติ คือ ความรัก-ความชิงชัง และการให้อิสระ-การเข้มงวดจึงมีพ่อแม่ที่รักลูก พ่อแม่ที่ชิงชังลูก พ่อแม่ที่ให้อิสระแก่ลูก และพ่อแม่ที่เข้มงวดกับลูก เมื่อนำสองมิตินี้มาประกอบกันจะได้แบบพื้นฐานการเลี้ยงดูลูกสี่แบบ ได้แก่ ความรักแต่เข้มงวด ให้ความรักและความอิสระ ชิงชังและเข้มงวด ชิงชังและปล่อยอิสระในมิติแรกเรื่อง ความรัก-ความชิงชัง เป็นที่ยอมรับกันว่าเด็กซึ่งเกิดในครอบครัวที่พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นจะได้รับประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ และปรับตัวในสังคมได้ดี ส่วนในมิติความเข้มงวด-การให้อิสระยังต้องมีการพิจารณาว่าพ่อแม่ควรเข้มงวดหรือให้ความอิสระและลูกในระดับใดจึงเหมาะสม บอมรินด์ (Baumrind, 1991 อ้างถึงในวินัย เพชรช่วยและคณะ, 2543) เสนอไว้ 3 แบบดังนี้

2.1 แบบเข้มงวด เป็นแบบการเลี้ยงดูที่เข้มงวดกับลูกสูงมากตั้งกฎเกณฑ์และระเบียบมากมาย และคาดหวังว่าต้องได้รับการปฏิบัติตามทุกอย่างโดยไม่ต้องทราบเหตุผล พ่อแม่แบบนี้จะไม่อธิบายเหตุผลในกฎเหล่านั้นด้วย หากไม่ทำตามจะใช้อำนาจบังคับลงโทษทางกายหรือด้วยวิธีต่าง ๆ

2.2 แบบยืดหยุ่นในเกณฑ์ เป็นแบบการเลี้ยงดูที่ยืดหยุ่นได้ ให้ลูกมีอิสระตามสมควร กำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนและอธิบายเหตุผลว่าทำไมต้องเข้มงวด ตอบสนองความต้องการและรับฟังความคิดเห็นของลูกแต่ลูกยังต้องปฏิบัติตามกฎที่กำหนดไว้

2.3 แบบผ่อนปรน เป็นแบบการเลี้ยงดูที่ผ่อนคลายเป็นมาก พ่อแม่ไม่ตั้งกฎเกณฑ์หรือคาดหวังในลูกมากนักปล่อยให้ลูกแสดงอารมณ์และการกระทำตามต้องการได้ ไม่เข้มงวดหรือควบคุมพฤติกรรมของลูกให้อิสระในตัวลูกค่อนข้างมาก การเลี้ยงดูแบบยืดหยุ่นในเกณฑ์ ถ้าประกอบด้วยความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่จะเป็นแบบการเลี้ยงดูลูกที่ส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม แสดงพฤติกรรมที่มีเหตุผล มีนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ร่วมมือกับผู้อื่น เคารพกติกาและมีวินัยในตนเอง ส่วนการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ถ้าหากประกอบด้วยความชิงชังทำให้เด็กที่เติบโตขึ้นเป็นพวกต่อต้านสังคม ชอบก่อเหตุรุนแรง

3. อิทธิพลของกลุ่ม

กลุ่มเป็นการรวมตัวกันของบุคคล เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง มีขนาดแตกต่างกัน คนคนหนึ่งอาจเป็นสมาชิกของกลุ่มหลายกลุ่มในขณะเดียวพฤติกรรมของเขา ในฐานะสมาชิกของกลุ่มต้องสอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มนั้น กลุ่มทุกกลุ่มย่อมมีคุณลักษณะเฉพาะของตนเอง ลักษณะที่สำคัญได้แก่ บทบาท (Roles) ปทัสถาน (Norms) สถานะภาพ (Status)

3.1 บทบาท เป็นพฤติกรรมที่คาดหวังต่อสมาชิก อาจกำหนดไว้ชัดเจนเป็นบันทึกอย่างเปิดเผยว่าสมาชิกคนไหนควรมีบทบาทอย่างไร แม้จะไม่ครอบคลุมทุกอย่างแต่เป็นกรอบสำคัญให้สมาชิกในกลุ่มได้ปฏิบัติ ในกรณีที่บุคคลหนึ่ง เป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีบทบาทขัดแย้งกันอาจทำให้พฤติกรรมของคนนั้นมีปัญหาเรื่องความขัดแย้ง ในบทบาทได้

3.2 ปทัสถาน เป็นกฎกติกาของกลุ่มเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สมาชิกส่วนใหญ่ ยอมรับว่าอะไรควรปฏิบัติ อะไรเป็นข้อห้ามจะเป็นเรื่องทั่วไปที่มีผลกระทบกับส่วนใหญ่ของกลุ่ม มากกว่าเรื่องส่วนบุคคล สมาชิกของกลุ่มทุกคนต้องยึดถือปทัสถานนี้

21

3.3 สถานภาพ เป็นการกำหนดระดับชั้นของสมาชิกกลุ่มในสังคมเป็นการให้ความสำคัญหรือยกย่องกันสถานภาพ จึงเป็นการเปรียบเทียบฐานะทางสังคมว่าใครสูงกว่าใคร ซึ่งการได้สถานภาพบางอย่างก็จะมีบทบาทที่กำหนดในการครองสถานภาพนั้นด้วย

สถานภาพของบุคคล อาจได้มาจากหลายทางได้แก่ สถานภาพโดยกำเนิด เช่น เกิดในราชตระกูล ตระกูลที่ร่ำรวยมีชื่อเสียง ตระกูลชาวนาสถานภาพจากการทำงาน พิจารณาจากตำแหน่งงาน ประเภทของงาน ความชำนาญงาน หรือสถานภาพจากบุคลิกภาพส่วนตัว เช่น คนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีเข้ากับคนส่วนใหญ่ได้วางตนได้เหมาะสมจะได้รับยกย่อง

สรุปปัจจัยพื้นฐานสำหรับพฤติกรรมมนุษย์ คือ หลักการ หรือความรู้ซึ่งช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ได้ถ่องแท้ยิ่งขึ้น ปัจจัยพื้นฐานของพฤติกรรมที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยทางชีวภาพซึ่งกล่าวถึงอิทธิพลของพันธุกรรมและการทำงานของระบบประสาทสมองต่อไรร่างกาย และกลไกเนื้อที่ต่อพฤติกรรมปัจจัยจิตวิทยา ซึ่งกล่าวถึงแรงจูงใจและการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และปัจจัยทางสังคมที่กล่าวถึงระบบของสิ่งแวดล้อม กระบวนการสังคมประกิตในครอบครัวและกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม กระบวนการทำงานของปัจจัยเหล่านี้ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างระหว่างบุคคลและอาจแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันภายใต้สถานการณ์เดียวกัน

การเล่านิทาน

ความหมายของนิทาน

เกษลดา มานะจุติและ อภิญญา มนูญศิลป์ (2544 : 1) ได้ให้ความหมายของนิทานว่าหมายถึง เรื่องเล่าต่อกันมาโดยใช้วาจาหรือเล่าโดยแสดงภาพประกอบหรือการเล่าโดยวัสดุอุปกรณ์ ใช้ประเภทต่างๆ ประกอบก็ได้เช่น หนังสือภาพหุ่นหรือการใช้คนแสดงบทบาทลีลาเป็นไปตามเนื้อเรื่องของนิทานนั้นๆ แต่เดิมมานิทานถูกเล่าสู่กันและกันด้วยปากสืบกันมาเพื่อ เป็นเครื่องบันเทิงใจในยามว่าง และเพื่อถ่ายทอดความเชื่อความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่ยึดถือของคนแต่ละกลุ่ม

วิไล มาศจรัส (2545 : 12) ได้กล่าวถึงความหมายของนิทานว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่นนิทานอีสป นิทานชาดก ในทางคติชนวิทยา ถือว่า นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบสานต่อๆ กันมาถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในหลายอย่างของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความหมายมีคุณค่า ซึ่งนิทานนั้นจะมีทั้งนิทานเล่าปากเปล่า จดจำกันมาแบบมุขปาฐะและนิทานที่มีการเขียนการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2542 (2546 : 588) ได้ระบุความหมายของนิทานไว่ว่านิทาน หมายถึงเรื่อง

เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป

เกริก ยุ้นพันธ์(2547 : 8) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่าหมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและสอดแทรกคติสอนใจลงไป

ประคอง นิมมานเหมินทร์(2550 : 9) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทองปลาบู่ทอง หรือโสนน้อยเรือนงาม มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเราพ่อแม่ของเรารวมทั้งตัวเราเอง ไปจนถึงลูกหลานเหลนโหลของเราเป็นทอดๆ กันไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า บางครั้งก็แพร่กระจายจากท้องถิ่นหนึ่งไปสู่อีกท้องถิ่นหนึ่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทองอาจมีหลายสำนวน

Nation channel (2552) ได้กล่าวนิทาน หมายถึง ภาษา ภาพ หรือตัวหนังสือที่บอกเรื่องราวของเรื่องส่วนมากจะเป็นภูงศุดินแดน

22

สรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อกันมาเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีการผูกเรื่องขึ้น โดยใช้วาจาหรือเป็นการเล่าที่มีภาพประกอบการเล่าโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบ เช่น หนังสือภาพ หุ่น การเล่าปากเปล่าการใช้คนแสดงเพื่อให้ 16 ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินให้ความรู้ เป็นเครื่องบันเทิงใจยามว่างและถ่ายทอดความเชื่อความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งศักดิ์สิทธิ์บางครั้งก็สอดแทรกคติหรือคุณธรรมสอนใจความหมาย

ความหมายของการเล่านิทาน

สรรัช ศรีสุข. (2530) ได้ให้ความหมายของการเล่านิทานไว้ว่า การเล่านิทาน หมายถึงเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดีเราสามารถเอานิทานมาใช้เพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่นักเรียนได้หลายประการดังนี้

1. เป็นการลดความตึงเครียดที่จัดความเบื่อหน่ายของนักเรียนในขณะที่เรียน
2. การนำเข้าสู่บทเรียน หรือเตรียมความพร้อมเด็ก
3. เป็นการเปลี่ยนเจตคติหรือความเชื่อที่ผิด ๆ บางประการ
4. ใช้สอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ในเรื่องความซื่อสัตย์ ความกตัญญู เป็นต้น
5. ใช้สอนวิชาเรียงความ เช่น ให้นักเรียนเขียนเรื่องที่ตนเองชอบ เป็นต้น
6. ใช้สอนหรือฝึกทักษะทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เป็นต้น
7. เป็นการฝึกทักษะทางการอ่าน ช่วยให้เด็กรักการอ่าน เป็นต้น
8. ฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออก เช่น การแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวที่กำหนดให้
9. เป็นการสร้างความสนิทสนมและความเข้าใจในตัวครูให้เกิดขึ้นกับเด็ก
10. ช่วยพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับเด็ก

พัชรี ไชยะสนิท (2535: 80) ได้กล่าวว่า การเล่านิทาน หมายถึง การเล่าเรื่อง ให้เด็กฟังและสนทนาโต้ตอบ อภิปรายซักถามแสดงข้อคิดเห็นและแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวหรือประสบการณ์รอบตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่า

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 35) การเล่านิทาน คือ ผู้ที่มีความสามารถ ในการเล่า เรื่องราว ผู้เล่า แต่ละคน มักจะมีลักษณะเด่นพิเศษแตกต่างกัน บางคนใช้เสียงเป็นสิ่งที่สร้างความสนใจ บางคนอาจใช้ท่าทางประกอบการเล่าแล้วเกิดความสนุกสนาน บางคนสร้างสื่อหรืออุปกรณ์ช่วยในการเล่าให้เกิดความตื่นตาตื่นใจ

สรุปได้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง วิธีการในการถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็ก ได้ฟังไม่ว่าจะเป็น โดยใช้น้ำเสียง ท่าทางประกอบเรื่องราว สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

ความสำคัญของการเล่านิทาน

นิทานมีอิทธิพลและคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยมาก การที่พ่อแม่และครูได้ใกล้ชิดกับเด็กโดยการเล่านิทานจะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพราะการเล่านิทานจะ ช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษา ความคิด จินตนาการเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินมีความรู้สึก อบอุ่นและใกล้ชิด

รวีวรรณ รัชสิยาพันธ์ (2533 : 9) และ วรณีย์ ศิริสุนทร (2539ก : 30) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. เป็นการรู้ทางสื่อภาษา การเล่านิทานทำให้เด็กได้เข้าใจรูปแบบของภาษา ในการเล่าเรื่อง การสนทนาต่างๆ และเป็นการเพิ่มความรู้ในคำศัพท์ใหม่ๆ ซึ่งเมื่อเห็นคำศัพท์นั้นๆ ในหนังสือก็จะเข้าใจง่ายขึ้น
2. เกิดการรู้ทางการฟังเสียงและสำเนียง การเล่านิทานที่มีบทบรรยายบท สนทนาที่มีเสียงมีจังหวะที่แปรเปลี่ยนไป จะช่วยให้เด็กตั้งใจฟัง และสามารถจับความหมายในน้ำเสียงได้
3. เป็นการรู้ทางสายตา จาการายการนิทานที่ใช้สื่อประกอบ เช่น หุ่นหนังสือ รูปภาพอวัยวะตัวผู้เล่นเองโดยมองเห็นสีหน้าท่าทางกิริยาที่แสดงออกเป็นสิ่งที่เร้าให้เกิดการรับรู้ อันส่งผล ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกกลัวรักหรือเกลียดเปลี่ยนไปตามท้องเรื่อง
4. เกิดการรับรู้เกี่ยวกับสังคม นิทานทำให้เด็กได้รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนแต่ละหมู่ ศีลธรรมจรรยา รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมต่างๆ ของคนในสังคม
5. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม ความดี ความเป็นสุภาพชน ความละเอียดอ่อนขึ้นในจิตใจของเด็ก
6. การเล่านิทานเป็นการโน้มน้าวให้รู้จักหนังสือดี ๆ และมีนิสัยรักการอ่านไปด้วย
7. เน้นการสร้างเสริมความคิดริเริ่ม และการเลียนแบบที่ดีให้เด็กกระทำ
8. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจมโนริยาบถของตนเอง

9. ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและเพิ่มพูนความรู้จากการฟัง
10. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา เด็กรู้จักคามากขึ้น รู้จักเก็บใจความและเนื้อหา
11. ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบรู้ มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับนางฟ้า เรื่องสัตว์ต่างๆ และเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติต่างๆ ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกจากแง่มุมเล็กๆ น้อยๆ จากนิทานที่ได้ฟัง
12. ทำให้สามารถตัดสินใจในด้านการแสดงออกและสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่างๆได้ ถูกต้อง

ประเภทของนิทาน

นิทานแบ่งออกเป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์การพิจารณาที่แตกต่างกัน เช่น แบ่งตามรูปแบบเนื้อหาสาระ แบ่งตามยุคสมัย หรือแบ่งตามสถานที่เกิด แต่ที่นิยมกันมากคือ การแบ่งนิทานตามรูปแบบของนิทาน ผู้วิจัยได้ศึกษาประเภทของนิทานที่นักวิชาการเสนอไว้ตามรูปแบบต่างๆ กันดังนี้

กึ่งแก้ว อัทธการ (2513) ได้แบ่งรูปแบบนิทานตามเนื้อหาโวหารและโครงสร้างออกเป็น 6 ชนิด คือ ละคร

1. นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่มีการเล่าซ้ำเป็นช่วงๆ จะเปลี่ยนเฉพาะคาบางคาเท่านั้น
2. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นเนื้อเรื่องที่มีสัตว์เป็นตัวละคร
3. นิทานคติ มีเนื้อหาเชิงสอนใจ โครงสร้างของเรื่องเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม
4. มุขตลก เป็นเรื่องสั้นที่ตลกขบขัน แสดงถึงความโง่ หรือปฏิกิริยาไหวพริบของตัว
5. เรื่องไม้ เป็นเรื่องเหลือเชื่อ ไม่สมเหตุผล
6. นิทานทรงเครื่อง เนื้อหาเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์และบรรยากาศที่วิจิตรพิสดาร

หนังสือนิทานสามารถแบ่งได้หลายลักษณะ เช่น แบ่งตามรูปแบบ แบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย และแบ่งตามเนื้อหา สำหรับนิทานสำหรับเด็ก แบ่งออกเป็น 5 ประเภท (วรรณิ ศิริสุนทร. 2542:13-15, อ้างถึงใน สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 1 2550) ได้แก่

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk Tales)
 - 1.1 นิทานเกี่ยวกับเด็กพื้นบ้าน (Talking Tales)
 - 1.2 นิทานไม่รู้จบ (Commutative Tales)
 - 1.3 นิทานขบขัน (TheDroolsor HumurouTales)
 - 1.4 นิทานอธิบายเหตุ (Pourquoi Stories or Tales Tell Why) มีเรื่องเพื่ออธิบายหรือตอบ

คำถามของเด็กๆ ว่า “ทำไม” ทำไมกระต่ายจึงหางสั้น ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม

1.5 เทพนิยาย (Fairy Tales) เป็นละครที่มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์หรือเป็นผู้วิเศษสามารถทำสิ่งที่มนุษย์ทั่วไปทำไม่ได้

2. นิทานสอนคติธรรม (Fairy Tales) เป็นเรื่องสั้นๆ ที่ตัวละครมีคน และสัตว์ มีโครงเรื่องง่ายๆ ใช้บทเรียนที่สอนใจ เช่น นิทานอีสป (Aesop's Fables) นิทานประเภทนี้จะรวมนิทานเทียบสุภาษิตและนิทานชาดกไว้ด้วย

3. เทพปกรณัม (Myth) เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ และเรื่องราวในบรรณกาลเกี่ยวกับพื้นโลก พฤติกรรมของมนุษย์ที่เทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

4. มหาकाพย์และนิทานวีรบุรุษ (Epic and Hero Tales) กล่าวถึงเทพปกรณัมต่างกันว่าตัวละครนิทานประเภทนี้มนุษย์ไม่ใช่เทพเจ้ามีการกระทำที่กล้าหาญ พินฝ่าอุปสรรคและประสบผลสำเร็จในที่สุด

5. หนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านสมัยใหม่สำหรับเด็กตัวเอกเป็นสัตว์ (Animal Stories)

สรุป นิทานสำหรับเด็กสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ นิทานพื้นบ้านบ้าน นิทานสอนคติธรรม เทพปกรณัม มหาकाพย์ และนิทานวีรบุรุษและหนังสือภาพ

จิระประภา บุญยนิธย์ (2526) แบ่งนิทานตามรูปแบบของนิทาน มีรายละเอียดดังนี้

1. นิทานปรัมปรา เป็นนิทานที่มีลักษณะเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องที่มักสมมติขึ้น ณ ที่ใดที่หนึ่งไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหนตัวเอกของเรื่องจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่พิเศษประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มีอำนาจมีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ได้ถ้าเป็นหญิงมักได้แต่งงานกับชายผู้สูงศักดิ์ เช่น เรื่องปลาบู่ทอง สโนไวท์ และซิลเดอเรลล่า

2. นิทานท้องถิ่น เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีโซกลาง หรือคตินิยม แต่เชื่อว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีเค้าความจริงมีบุคคลจริงๆ มีสถานที่จริงที่กำหนดแน่นอนกว่านิทานปรัมปรา

3. เทพนิยาย เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวเอกของเรื่อง เช่น เมฆลารามสูร ท้าวมหากานต์

4. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์และมีความคิดและการกระทำ ต่างๆ ตลอดจนการพูดอย่างคนหรืออาจมีคนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยทั้งคนและสัตว์สามารถพูดโต้ตอบและ ปฏิบัติต่อกันนิทานประเภทนี้อาจแบ่งได้ 2 ประเภท

4.1 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทคติธรรม ได้แก่ นิทานอีสป และชาดกต่างๆ

4.2 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเล่าซ้ำ หรือเล่าไม่รู้จบจบ เช่น เรื่องยายกับตาอาจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแกล้งแค้น แก้งลา การแสดงปฏิกิริยาไหวพริบตลอดจนการเดินทาง

วิไล เวียงวิระ (2526) ได้แบ่งประเภทนิทานที่แตกต่างจากที่กล่าวมา ซึ่งเป็นประเภทนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. เรื่องจริงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเด็ก
2. เทพนิยายต่างๆ
3. ตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา
4. ปัญหาที่เกี่ยวกับศาสนา, กลอน
5. นิทานแต่งเป็นโครงกลอน
6. นิทานประเภทส่งเสริมจินตนาการ
7. นิทานให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กจะเรียนรู้

ความสำคัญของนิทาน

นิทานเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตเด็ก ช่วยให้เด็กมีความสุขให้แง่คิดและคติสอนใจ การจัดประสบการณ์ให้เด็กโดยใช้นิทานเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการเล่านิทาน สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของนิทานไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

เกริก ยุ้นพันธ์ (2547 : 55 - 56) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่านิทาน ดังนี้

1. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นและใกล้ชิด เป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมในขณะฟัง ทำให้เขาเกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลายและสดชื่นแจ่มใส
3. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มีระยะเวลานานขึ้นหรือยาวขึ้น โดยเฉพาะผู้เล่าที่มีความสามารถในการตรึงให้ผู้ฟังหรือเด็กๆ ใจจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ผู้เล่าเล่าเรื่องที่มีขนาดยาว
4. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลียดด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็กๆ และผู้ฟังเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น
5. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังมีความละเอียดอ่อน รู้จักการรับและการให้มองโลกในแง่ดี
6. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
7. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็กๆ หรือผู้ฟัง โดยการแสดงออกที่ผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ
8. เด็กๆ ผู้ฟังจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้
9. นิทานช่วยสร้างเสริมจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตให้กับเด็กหรือผู้ฟัง
10. นิทานสามารถช่วยให้เด็กๆ และผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การออกเสียง การกระดกลิ้นตัว ร เรือ และ ล ลิงได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ

วิเชียร เกษประทุม (2550 : 9-10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนิทานว่ามีคุณค่าและมีประโยชน์ ดังนี้

1. นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความเครียดและช่วยให้เวลาผ่านไปอย่างไม่น่าเบื่อหน่าย
2. นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว เด็กบางคนอาจมองผู้ใหญ่ว่าเป็นบุคคลที่ขี้บ่นชอบดุด่า น่าเบื่อหน่ายหรือน่าเกรงขาม แต่ถ้าผู้ใหญ่มีเวลาเล่านิทานให้เด็กฟังบ้าง นิทานที่สนุกๆ ก็จะช่วยให้เด็กอยากอยู่ใกล้ชิดผู้ใหญ่มากกว่าหรือเบื่อหน่ายผู้ใหญ่
3. นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ

4. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ ช่วยปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ ที่สังคมพึงประสงค์ให้แก่ผู้ฟังเช่น ให้ซื้อสัตว์ ให้เชื่อผู้ใหญ่ ให้พูดจาไพเราะอ่อนหวาน ให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ขยันขันแข็ง เป็นต้น

5. นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตในหลายๆ ด้าน เช่น ลักษณะของสังคม วิถีชีวิตของประชาชนในสังคม ตลอดจนประเพณีค่านิยมและความเชื่อ เป็นต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 11-16) ได้ระบุถึงความสำคัญของนิทานว่านิทานเป็นสิ่งที่สำคัญ ต่อชีวิตทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เพราะนอกจากนิทานจะช่วยให้เด็กๆ มีความสุขสนุกสนานแล้ว ยังเป็นโลกแห่งจินตนาการที่สมบูรณ์แบบที่คอยช่วยถักทอสายใยความรักความผืนสานสัมพันธ์อันอบอุ่น ความละมุนละไมในกลุ่มสมาชิกของครอบครัว อีกทั้งนิทานยังให้แง่คิดคติสอนใจและปรัชญาชีวิตอันล้ำลึกแก่เด็ก นิทานมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กดังนี้

5.1 ช่วยพัฒนาเด็กทางด้านลักษณะชีวิต เด็กได้เรียนรู้ถึงลักษณะชีวิตที่ดีผ่านนิทานที่ปรารถนาให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีเช่น มีคุณธรรมจริยธรรม มีความกล้าหาญ มีความยุติธรรม

5.2 การพัฒนาเด็กด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่มีอยู่มากในนิทานซึ่งเด็กจะได้รับรู้ถึงบุคลิกภาพที่ดีที่จะช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างดีเช่น ความเชื่อมั่นการรักษาดนความสุภาพอ่อนน้อม ความมีมารยาทที่ดีความเป็นผู้นำ

5.3 การพัฒนาเด็กด้านความรู้และสติปัญญา

5.4 การพัฒนาเด็กในด้านทักษะและความสามารถ

5.5 การพัฒนาเด็กในด้านสุขภาพ นิทานเป็นกระบวนการหนึ่งที่กำหนดบทบาท ในด้านสุขภาพให้เกิดแก่เด็ก เพราะเมื่อเด็กได้อ่านหรือฟังนิทานแล้วจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ในการที่จะรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตน

บรรณามศิริอุดม (<http://www.sk-hospital.com> สืบค้นเมื่อวันที่10/05/2554) ได้กล่าวถึงความสำคัญที่ได้จากการเล่านิทานว่า

1. ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
 2. ให้รู้จักคำ เรียกชื่อสิ่งของต่างๆ จากรูปภาพในนิทาน
 3. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก พัฒนาความคิด จินตนาการ
 4. ให้ความรู้สึกที่ดีต่อเด็ก
 5. มีความตลกขบขันให้ความสนุกสนาน ช่วยแก้ปัญหาให้กับตัวเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง
- กับตัวละคร 18 จาก

ความสำคัญของนิทานดังกล่าวสรุปได้ว่า นิทานให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนานและผ่อนคลายความเครียด สร้างเสริมจินตนาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว สะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตในหลายๆ ด้าน ช่วยพัฒนาเด็กทางคุณลักษณะชีวิต พัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก พัฒนาด้านความรู้และสติปัญญา ทักษะและความสามารถทางภาษา

หลักเกณฑ์ในการเลือกนิทาน

นิทานจะมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การเลือกนิทานให้เหมาะสมกับเด็ก เพราะเด็กแต่ละวัยมีพัฒนาการแตกต่างกัน ครูผู้สอนควรเลือกนิทานที่สนองความต้องการของเด็ก ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงแนวทางการเลือกนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

พีชรี วาศวิท (2537:63) และ สุภัทสร วัชรคุปต์ (2543 : 37) ได้ให้แนวทางในการเลือกเรื่องเล่าที่เหมาะสมกับวัยนักเรียนที่คล้ายคลึงกันดังนี้

1. เป็นเรื่องสั้นที่มีใจความสมบูรณ์ โดยปกติจะมีความยาวประมาณ 15-20 นาที มีการดำเนินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว เน้นเหตุการณ์เดียวให้นักเรียนพอคาดคะเนเชื่อได้บ้างอาจสอดแทรกเกร็ดที่ชวนให้นักเรียนสงสัยว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป เพื่อให้เรื่องมีรสชาติตื่นเต้น
2. เป็นเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจ อาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตเด็กๆ ครอบครัวสัตว์ หรือเรื่องที่เด็กจินตนาการตามได้
3. เป็นเรื่องที่มีบทสนทนาหลายๆ เพราะนักเรียนส่วนมากไม่สามารถฟังเรื่องราวที่เป็นความเรียงได้ดีพอและภาษาต่างๆ ประโยคสั้นๆ มีการกล่าวซ้ำคำสัมผัส ซึ่งจะช่วยให้เด็กจดจำเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว
4. เป็นเรื่องที่มีตัวละครน้อย ซึ่งประกอบด้วยตัวละครเอก และตัวประกอบ ชื่อของตัวละครเป็นชื่อง่ายๆ โดยตัวละครควรเน้นให้เห็นลักษณะเด่นของตัวละครแต่ละตัว เพื่อให้นักเรียนจะได้เข้าใจความหมาย
5. เป็นเนื้อเรื่องที่จบง่ายๆ และน่าฟังพอใจ เมื่อนักเรียนฟังเรื่องเล่าจบ นักเรียนควรมีความสุขหรือถ้ามีความทุกข์ก็ต้องมีคติสอนใจด้วย ซึ่งเนื้อเรื่องควรสอดแทรกคติธรรมสอนใจ และส่งเสริมให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยที่ดีงาม

สำหรับทารกในครรภ์เป็นนิทานอะไรก็ได้แต่ขอให้เสียงของพ่อแม่ที่เล่าให้ลูกฟัง หาช่วงเวลาสบายๆ ที่แม่กำลังพักผ่อน ภาวะจิตใจสงบ ไม่มีสิ่งรบกวนแล้วค่อยเริ่มเล่านิทานให้ลูกฟัง

เด็กอายุ 1-6 เดือน หนังสือนิทานต้องปลอดภัยคำถึงวัสดุ ที่นำมาทำ เช่น หนังสือผ้านุ่มๆ ที่มีสีสันสวยงามและสะอาดตา กระตุ้นสัมผัสของเด็กด้วยวัสดุต่างๆ เช่น ผ้าสาส์ลิ ผ้าสักหลาด ผ้าดิบ หรือใส่วัสดุข้างในให้แตกต่าง เมื่อขย่ำเขย่าแล้วเกิดเสียงไม่อันตรายเมื่อนำเข้าปากเด็ก

เด็กอายุ 6-12 เดือน ยังคงต้องเลือกหนังสือที่ทำจากวัสดุที่ปลอดภัย เด็กเริ่มนั่งได้ สนใจมองภาพที่สวยงามชัดเจน ไม่ต้องมีรายละเอียดมาก อาจอุ้มเด็กนั่งฟังนิทานบนตัก หรือช่วงที่เด็กอาบน้ำเป็นช่วงที่เด็กตื่นตัวเลือกเล่นนิทานลอยน้ำ (ทำจาก พลาสติกหรือยาง) ก็ทำให้เด็กสนใจและเพลิดเพลินได้เป็นอย่างดี

เด็กอายุ 1-2 ขวบ หน้าหนังสือต้องแข็งแรงคงทน ไม่ต้องมีตัวหนังสือมาก ภาพชัดเจนเด็กมองภาพแล้วสามารถรู้เรื่องราว จำนวนหน้าไม่ควรเกิน 10 หน้า เช่น หนังสือชุดรวมเรื่องเอกของโลก สำนักพิมพ์แพรว เพื่อนเด็กทุกเล่มจะใช้น้องหมีเป็นสื่อ อาทิน้องหมีสวรรค์ น้องหมีอมแมม

เด็กอายุ 2-3 ขวบ นิทานยังต้องมีลักษณะที่คงทน มีเทคนิคพิเศษในเล่ม เพื่อดึงดูดความสนใจ เช่น มีภาพซ่อนอยู่ด้านหลังประตู มีเสียง หรือเด็กสามารถหยิบใส่ส่วนประกอบของหนังสือได้ เนื้อเรื่องต้องสั้น มีตัวละครไม่มาก เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็ก สิ่งต่างๆรอบตัว เช่น ครอบครัว เพื่อน การปรับตัว การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง

28

นารี ศิริทรัพย์ (2529) กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการเลือกเรื่องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นเรื่องง่ายๆ แต่มีความสมบูรณ์ในตัว เน้นเหตุการณ์อย่างน้อยให้เด็กพอคาดคะเนเรื่องได้บ้าง อาจสอดแทรกเกร็ดที่ชวนให้เด็กสงสัยว่า อะไรจะเกิดขึ้นต่อไป เพื่อให้เรื่องมีรสชาติ ตื่นเต้นเร้าความสนใจแก่เด็ก
2. มีบทบาทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กส่วนมากยังไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้ดีพอ
3. มีการกล่าวสัมผัสและถ้อยคำลี ที่เด็กจะจดจำได้ง่าย และรวดเร็วยิ่งขึ้นหรือ นิทานที่เด็กสามารถจินตนาการตามได้
4. มีการใช้ภาษาที่สละสลวย ซึ่งได้เลือกสรรแล้วว่ามีความเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างยิ่ง
5. ควรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัว และเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันเป็น เรื่องที่เด็กสามารถจินตนาการตามได้ เรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัวของเด็กในขั้นนี้ จะไม่เหมือนกัน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ ครูจึงควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับเด็กส่วนใหญ่มากที่สุด

พรจันทร์ จันทวิมล (2529) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกนิทานไว้ดังนี้

1. เป็นเรื่องง่ายๆ แต่สมบูรณ์ เน้นเหตุการณ์อย่างเดียวให้เด็กพอคาดคะเนเรื่องได้
2. มีการเดินเรื่องอย่างรวดเร็ว
3. ตัวละครน้อย มีลักษณะเด่นที่จำได้ง่าย เด็กอาจสมมติตัวแทนได้
4. มีบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้ดี
5. ใช้ภาษาง่ายๆ ประโยคสั้นๆ การกล่าวซ้ำๆ หรือคำสัมผัสจะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่ายและรวดเร็ว
6. สร้างความรู้สึก ความพอใจให้กับผู้ฟัง

7. เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น ครอบครัว สัตว์เลี้ยง หรือเรื่องที่เด็กจินตนาการตามได้
8. ความยาวไม่เกิน 15 นาที

ไพวรรณ อินทนิล (2534) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกนิทานไว้ดังนี้

1. เลือกให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย เด็กเล็กสนใจสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว เพราะประสบการณ์ยังน้อยเช่น เรื่องพ่อแม่ เพื่อน ครู และเรื่องของสัตว์เลี้ยง ควรเลือกเรื่องที่เข้าใจง่าย ตัวละครน้อย พอเริ่มโตขึ้นความสนใจขยายกว้างขึ้นใกล้ตัวออกไปจึงชอบเรื่องเกี่ยวกับเทพดา นางฟ้า เรื่องตื่นเต้น ผจญภัย
 2. เลือกเรื่องที่ผู้เล่าอยากเล่าเรื่องที่ผู้เล่าชอบและพอใจที่จะเล่า จะทำให้เล่าได้ดี เล่าได้สนุกสนานมีชีวิตชีวา
 3. เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวิธีการเล่า และสื่อประกอบการเล่า เทคนิคและวิธีการ เล่านิทานมีมากมาย นิทานแต่ละเรื่องก็เหมาะสมกับวิธีการเล่าและสื่อที่ต่างกัน การเลือกนิทานที่จะเล่าจึงต้องพิจารณาความสามารถและความถนัด ตลอดจนวิธีการเล่าของผู้เล่าและสื่อที่จะใช้ประกอบการเล่า
 4. เลือกเรื่องที่มีสาระข้อคิด ที่จะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามให้กับเด็ก ผู้เล่าต้องตระหนักทุกครั้งทีเล่านิทานให้เด็กฟังว่า เรื่องที่นำมาเล่าต้องมีคติและข้อคิด ปลูกฝังความดีงามให้เกิดขึ้นในจิตใจเด็กทุกครั้ง ทั้งนี้ผู้เล่าต้องมีกลอุบายที่แยบยลในการเล่าที่จะไม่让孩子รู้สึกถูกสอนในเรื่อง ศีลธรรม จรรยา
 5. เลือกเรื่องที่ทำให้ความสนุกสนาน เรื่องซ้ำกันเป็นนิทานที่เด็กชอบ แต่ไม่ใช่ทุกครั้ง หรือทุกเรื่องที่เล่าจะต้องเป็นนิทานซ้ำกัน เพราะเด็กมีความสนใจและต้องการฟังนิทานหลายประเภท
- 29
6. เลือกเรื่องที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ในเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องที่เล่าควรจะมีคำกริยา ซึ่งจะต้องตอบคำถามว่าใคร ทำอะไรได้มากที่สุด เด็กทุกคนอยากรู้อาเมื่อเกิดเรื่องเช่นนี้แล้วจะเป็นอย่างไร ต่อไปตัวสำคัญของเรื่องพระเอก ผู้ร้ายทำอะไร ทำแล้วเป็นอย่างไร
 7. ควรเลือกนิทานที่มีเนื้อเรื่องเร้าใจทำให้เกิดความตื่นเต้นอยากฟังไปจนจบ การผูกเรื่องต้องแนบเนียนและมีเรื่องปลุกย่อยที่นำออกนอกทางให้น้อยที่สุด เลือกนิทานที่จบในตัวของมันเอง
 8. เลือกเรื่องคำซ้ำๆ ข้อความซ้ำๆ และคล้องจองกันสำหรับเด็ก เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กตั้งใจและสนุกสนานมาก
 9. ควรเลือกเรื่องที่ทำให้ความรู้สึกสะเทือนใจ เช่น รัก โกรธ สอดแทรกอยู่ด้วย ผู้ฟังนิทานไม่ชอบเรื่องจืดชืด ควรมีตอนที่ตื่นเต้น เสร้าโศกสลดแทรกลงไป
 10. นิทานเรื่องผี เด็กมักรู้สึกอยากฟังทั้งทีกลัวผี ผู้เล่าควรเลือกเรื่องผีที่น่ารัก น่าเอ็นดู ไม่น่ากลัวที่คอยช่วยเหลือคนดี หรือเรื่องผีที่กลัวผีด้วยกัน
 11. นิทานพื้นเมืองตำนาน เป็นนิทานที่อธิบายที่มาของชื่อและสิ่งต่างๆ ตำนานเกี่ยวกับสถานที่เรื่องราววีรบุรุษควรมานำมาให้เด็กฟัง

12. เทพนินยายและเทพปรณัม เด็กๆชอบฟังมาก เพราะมีเรื่องผจญภัย ตื่นเต้นเข้าใจ
13. ควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับเพศของผู้ฟัง ในกรณีที่ผู้ฟังนิทานทั้งกลุ่มเป็นเพศ เดียวกัน หากผู้ฟัง มีทั้งสองเพศควรเลือกเรื่องที่เป็นที่สนใจของทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย
14. ควรเลือกเรื่องที่แสดงออกถึงความฉลาดในการแก้ปัญหาหรือการใช้ปฏิภาณ ไหวพริบ เด็กจะติดใจความสามารถของตัวละคร ประทับใจ ฟังนิทานเหล่านี้ไปนานหรือจนกระทั่งเติบโต

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) ได้กล่าวถึง การเลือกนิทานให้กับเด็ก ดังนี้

1. รูปภาพประกอบมีสีสันสดใส ขนาดเหมาะสม มีภาพประกอบ 60-70% หรือและมีเนื้อเรื่อง ประมาณ30-40%
2. รูปเล่มมีขนาดกะทัดรัด เหมาะสมกับมือเด็ก ขนาด 16 หน้าหรือขนาด 17 x 18.50 ซม.
3. วัยของเด็กพิจารณาว่าเด็กมีความสนใจ ชอบฟังนิทานประเภทใด ความยาวของเนื้อเรื่องเหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็ก คือประมาณ 10-15 นาที หรือประมาณ 12 หน้า
4. เนื้อหาสาระคว่าเหมาะสมและสอดแทรกข้อคิดคุณธรรมเพียงใด
5. ภาษาที่ใช้เป็นภาษาสั้น ๆ ง่าย ๆ
6. ขนาดตัวอักษรประมาณ 32 พอยท์ หรือ 5 มม. และตัวอักษรไม่ควรเป็นอักษรประดิษฐ์ ควรเลือกใช้ศัพท์หรือตัวอักษรซ้ำจะทำให้เด็กจำได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉันทนา ศรีภักดี.(2554). การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการตรงต่อเวลาที่ได้รับ การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านบัวมล สำนักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน

วันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แผนการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย และแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดค่า และการวิเคราะห์ขนาดส่งผลโดยใช้ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนระหว่างและหลังการทดลองมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้านเฉลี่ยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านเพิ่มขึ้นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุศณีย์ ชัยมงคล. (2550). การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองด้วย กิจกรรมการจัดเก็บของเล่น ประชากรคือเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรีรัตนาราม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน มี 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) กิจกรรมการจัดเก็บของเล่น โดยการสร้างแรงจูงใจด้วยนิทานและการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อตกลงในการเก็บของเล่น และเสริมแรงด้วยสติ๊กเกอร์รูปหัวใจนำไปติดที่สมุดเด็กที่ซึ่งเด็กได้จัดทำขึ้น เมื่อปฏิบัติตามข้อตกลงได้ครบ 5 วันต่อสัปดาห์ สามารถนำไปแลกสติ๊กเกอร์ที่ตนเองชอบได้ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองขณะจัดเก็บของเล่นใช้สำหรับ สังเกตพฤติกรรมในขณะที่เด็กจัดเก็บของเล่นและทำการประเมินให้คะแนนในสมุดเด็กดี ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรีรัตนาราม) มีวินัยในตนเองเพิ่มมากขึ้นตลอด 4 สัปดาห์ จากร้อยละ 59.36, 72.5, 80.77 และ 86.05 ตามลำดับ ผลของการวิจัย นี้มีข้อวิจารณ์ถึงการนำหลักการของแรงจูงใจและการเสริมแรงมาใช้จึงมีผลให้ค่าร้อยละของความก้าวหน้าในพฤติกรรมเป็นไปได้ในลักษณะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มานวิภา บุญรินทร์ (2552:56-62) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นนิทาน ประกอบรูปภาพที่มีต่อความสามารถในการจับใจความของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านโนนไหล่นองเลิง จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 20 คน ที่ศึกษา อยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับ การจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบภาพมีความสามารถในการจับใจความหลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กปฐมวัยมีความสนใจต่อการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบภาพทั้งในภาพรวมและรายพฤติกรรมอยู่ในระดับสนใจมาก

สาระการเรียนรู้ เรื่องธรรมชาติรอบตัว ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ระหว่างการเล่นจากหนังสือภาพและการเล่านิทานโดยสื่อการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนซีโหล่นวิทยาสถาบันเขตพื้นที่ การศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 26 คนพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยการเล่านิทานโดย ใช้สื่อการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการกิจกรรม เสริมประสบการณ์การเล่านิทานโดยใช้หนังสือภาพอย่างมีนัยสกรรมทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาความคงทนทางการเรียนสาระการเรียนรู้ นักเรียนที่ได้รับการจัด กิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยการเล่านิทานโดยใช้สื่อการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติมีคะแนนความคงทนสูง กว่านักที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเล่านิทานโดยใช้สื่อหนังสือภาพ

พิชญาดา ธาตุอินทร์ (2551, หน้า 43 - 44) ได้ศึกษาเรื่องการใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านเวียงตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยนิทานภาพ จำนวน 5 เล่ม แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานภาพจำนวน 10 แผ่น แบบสังเกตทักษะการฟัง และการพูด ผลการศึกษาพบว่าหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้นิทานภาพและแผนการจัดประสบการณ์ นักเรียนมีทักษะด้านการฟังและการพูดอยู่ในระดับดีมาก

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้นิทานประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า นิทานเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพและยังสามารถทำให้นักเรียน เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนานนั้น จึงควรนำมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว ของเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว โดยการใช้กิจกรรมการเล่นิทานดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมายไว้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กชาย - เด็กหญิง จำนวน อายุระหว่าง 3 - 4 ปี จำนวน 15 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ในชั้นเรียน

ระยะเวลาในการทดลอง มีระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ในแต่ละวันทำการทดลองครั้งละ 20 นาที ช่วงกิจกรรมเสรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดนิทาน

เป็นเรื่องที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีสีสันสวยงาม มีเนื้อหา สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การมีวินัยในตนเองในการเก็บของเล่นเข้าที่ ทั้งหมด 3 เรื่อง คือ

1. นิทานเรื่อง "ปู้ปู้เก็บของเล่นแล้วนะ"
2. นิทานเรื่อง "อีเหละเหละละ"
3. นิทานเรื่อง "หนูไม่เคยลืม"

2. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 3 แผน แผนละ 5 วัน วันละ 20 นาที ได้แก่

- 1) แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเรื่อง "ป๊อปบี้เก็บของเล่นแล้วนะ"
- 2) แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเรื่อง "อีเหละเขละขละ"
- 3) แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานเรื่อง "หนูไม่เคยลืม"

33

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่น

แบบสังเกตพฤติกรรมที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีคส์ 3 ระดับ 3 คะแนน โดยผู้สอน
เลือกระดับพฤติกรรม และความสามารถที่ตรงกับพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมากที่สุด

การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ

1. ชุติทาน มีขั้นตอนการพัฒนาชุติทาน ดังนี้

- 1.1) เขียนโครงร่างเนื้อหาทานเกี่ยวกับคุณลักษณะเด็กปฐมวัย ในประเด็นการเก็บของเล่นเข้าที่
- 1.2) จัดเนื้อหาทานโดย มีเนื้อหาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ที่กำหนดตาม
นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้
 - เรื่อง "ป๊อปบี้เก็บของเล่นแล้วนะ"
 - เรื่อง "อีเหละเขละขละ"
 - เรื่อง "หนูไม่เคยลืม"
- 1.3) นำชุติทาน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

2. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน มีขั้นตอนในการสร้างแผนจัดกิจกรรมเล่านิทานที่ ตนเอง จำนวน 3 แผน ดังนี้

- 2.1) กำหนดกระบวนการจัดประสบการณ์เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นสอนและ
ขั้นสรุป แต่ละขั้นมีกิจกรรมสำคัญดังนี้
 - ขั้นนำ
 - ครูนำเด็กเข้าสู่เรื่องราว เช่น การร้องเพลง การสนทนา การทำท่าทาง การใช้
คำถาม และสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก ในการปฏิบัติตนระหว่างฟังนิทาน
 - ขั้นเล่านิทาน
 - ครูเล่านิทานโดยใช้รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องมาประกอบการเล่านิทาน
ใช้น้ำเสียงให้สอดคล้องกับบทบาทของตัวละคร และเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมกิจกรรมในขณะที่เล่านิทานและ

หลังจากเล่นนิทาน

ขั้นสรุป

- เด็กและครูร่วมกันสนทนา สรุปเนื้อหาจากสิ่งที่เด็กต้องนำไปปฏิบัติจากการฟัง

นิทานประกอบภาพ

2.2) นำแผนกิจกรรมเล่นนิทานเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่น

เป็นการสังเกตพฤติกรรมที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ 3 ระดับ 3 คะแนน โดยผู้สอน
เลือกระดับพฤติกรรมและความสามารถที่ตรงกับพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมากที่สุด และสอดคล้องกับ
จุดประสงค์

34

4. เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

นำชุดนิทาน แผนการจัดกิจกรรมเล่นนิทาน และแบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นเข้าที่ที่
ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัยจำนวน 3 ท่าน
ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้แล้วหาค่าความสอดคล้อง (IOC) มีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

ทั้งนี้เกณฑ์ IOC อยู่ในระดับเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องและคัดเลือกไว้ใช้
ถ้าต่ำกว่า 0.50 ให้พิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

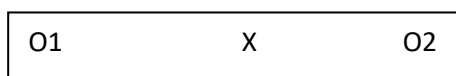
6. ผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทดลองใช้กิจกรรมการเล่นิทานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ ของเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว มีการดำเนินการดังนี้

1) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการทดลอง คือ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กชาย – เด็กหญิงอายุ 3-4 ปี จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง จากจำนวนประชากร 15 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ในชั้นเรียน

2) แบบแผนการวิจัย ใช้แบบแผนการวิจัยคือ แบบทดลองกลุ่มเดียว (One Group Pretest - PosttestDesign) โดยการทดสอบก่อนเรียนรู้ และหลังเรียนรู้มีแผนภาพ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2551, หน้า 144)

แสดงภาพรูปแบบการศึกษา

เมื่อ O1 แทนการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

เมื่อ X แทนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

เมื่อ O2 แทนการทดสอบหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน

การดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ละ 5 ครั้ง รวมเป็น 15 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 20 นาที รวมเป็น 5 ชั่วโมง รายละเอียดดังตาราง

35

ตาราง กำหนดการจัดกิจกรรมการเล่นิทานการพัฒนาพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ของเด็กอนุบาล 3-4 ปี
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว

สัปดาห์ที่	แผนการจัดการเรียนรู้	ชื่อแผนการเรียนรู้	เวลา (นาที)	เครื่องมือ
1	1	กิจกรรมการเล่นิทานเรื่อง ปู๊ปปี้เก็บของเล่นแล้วนะ (การทดสอบก่อนเรียน)	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	2	กิจกรรมการเล่นิทานเรื่อง ปู๊ปปี้เก็บของเล่นแล้วนะ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	3	กิจกรรมการเล่นิทานเรื่อง ปู๊ปปี้เก็บของเล่นแล้วนะ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	4	กิจกรรมการเล่นิทานเรื่อง ปู๊ปปี้เก็บของ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม

		เล่นแล้วนะ		
	5	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่อง ปู๊ปปี้เก็บของเล่นแล้วนะ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
2	1	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องอีเหละเขละขละ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	2	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องอีเหละเขละขละ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	3	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องอีเหละเขละขละ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	4	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องอีเหละเขละขละ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	5	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องอีเหละเขละขละ	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
3	1	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องหนูไม่เคยลืม	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	2	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องหนูไม่เคยลืม	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	3	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องหนูไม่เคยลืม	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	4	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องหนูไม่เคยลืม	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม
	5	กิจกรรมการเล่านิทานเรื่องหนูไม่เคยลืม	20 นาที	สังเกตพฤติกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ เพื่อการประเมินผลการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ ของเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว ดังนี้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการใช้กิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ ของเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว โดยการประเมินจากเด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี ดังนี้

$$\frac{\sum x}{n} \quad \text{แทน} \quad \text{คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม}$$

$$\sum x \quad \text{แทน} \quad \text{ผลรวมของคะแนนทั้งกลุ่ม}$$

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบโดยสังเกต

พฤติกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทิ้งขยะให้ถูกที่ มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ 3 ระดับ 3 คะแนน แต่ละช่วงคะแนนและความหมายดังนี้

สำหรับการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยได้จากแนวคิดของเบสท์ (Best,1986,p.195) การให้ความหมายโดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อดังนี้

	3	คะแนน	หมายถึงมีลักษณะพฤติกรรม	11-15 ครั้ง
	2	คะแนน	หมายถึงมีลักษณะพฤติกรรม	6-10 ครั้ง
วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต 1	1	คะแนน	หมายถึงมีลักษณะพฤติกรรม	1-5 ครั้ง

พฤติกรรม ด้วยค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการทดสอบการเก็บของเล่นของเด็กเตรียมอนุบาลก่อนและ

หลังการทดลอง โดยใช้สูตร (t-test) แบบ One Group Pre-test Design

2.34 - 3.00	หมายถึง	พฤติกรรมพัฒนามากขึ้น
1.67 - 2.33	หมายถึง	พฤติกรรมพัฒนาปานกลาง
1.00 - 1.66	หมายถึง	พฤติกรรมพัฒนาน้อย

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระหข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน

3.1.1 ค่าเฉลี่ยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ.2538:73)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

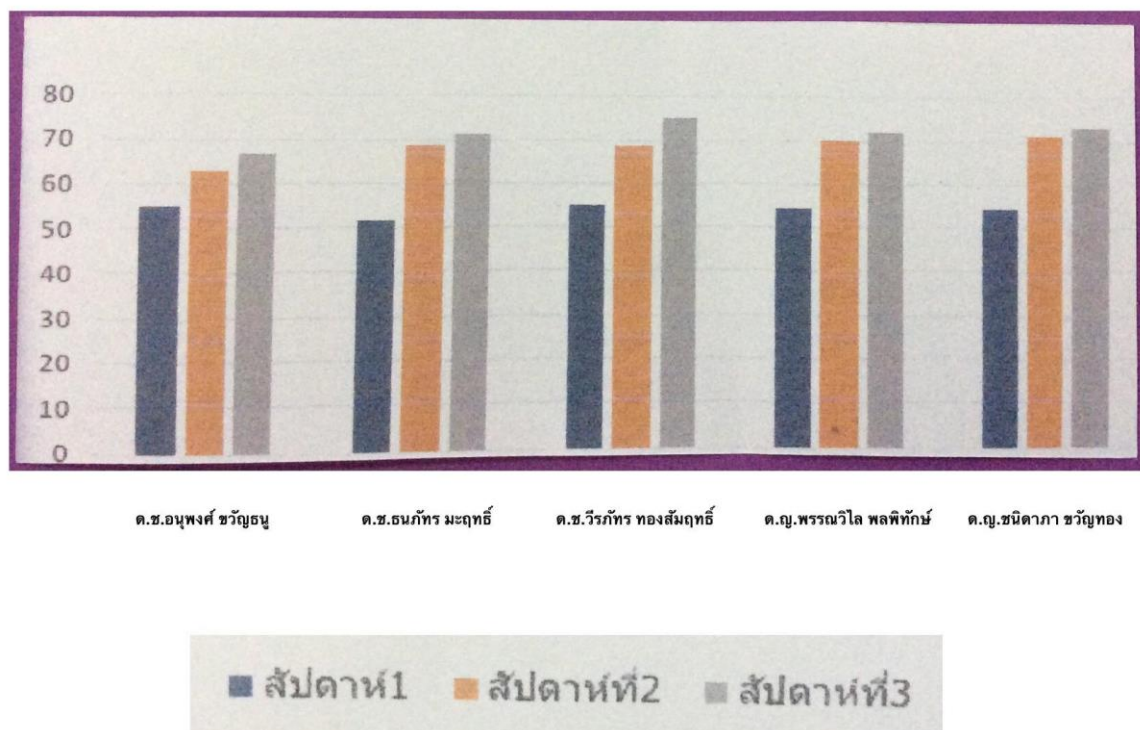
จากการวิจัยเรื่องการส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้วของเด็กอนุบาล 3-4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว โดยใช้กิจกรรมการเล่นิทาน ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมและการประเมินค่าคะแนนจากพฤติกรรมจำนวน 3 สัปดาห์ มีรายการประเมิน 5 รายการ ดังนี้

1. เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม
2. ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น
3. ไม่แย่งกันเก็บของเล่น
4. เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน
5. ยืมยืมแจ่มใสขณะเก็บของเล่น

โดยมีคะแนนเต็มรายการละ 3 คะแนน ดังนั้นเด็กจะมีคะแนนสำหรับการปฏิบัติ 5 รายการต่อวัน มีคะแนนเต็ม 15 คะแนน เมื่อเด็กปฏิบัติกิจกรรมครบ 1 สัปดาห์ หรือปฏิบัติกิจกรรมครบ 5 วัน คะแนนรวมจึงเป็นสัปดาห์ละ 75 คะแนน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนในแต่ละสัปดาห์ของเด็ก 5 คน มาแสดงเป็นคะแนนรวมจำนวน 3 สัปดาห์

ตาราง แสดงค่าคะแนนจากการส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว
ใน 3 สัปดาห์

ชื่อ-สกุล	คะแนนรวมเต็ม 75 คะแนน		
	สัปดาห์ 1	สัปดาห์ 2	สัปดาห์ 3
1. เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	55	63	65
2. เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	52	69	71
3. เด็กชายวีรพัฒน์ ทองสัมฤทธิ์	55	69	75
4. เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	54	70	72
5. เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	54	71	73
รวม	270	342	356
ค่าเฉลี่ย	54	68.4	71
ค่าร้อยละ	72.00	91.10	94.60

จากตารางและกราฟแสดงค่าคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมการเก็บของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยใน 3 สัปดาห์ เป็นการเก็บคะแนนจากกลุ่มตัวอย่าง 5 คน ที่เป็นเด็กอนุบาล 3- 4 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว มีรายการประเมิน 5 รายการ คือ 1. เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม 2. ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น 3. ไม่แย่งกันเก็บของเล่น 4. เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน 5. ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น เด็กมีคะแนนจากผลการปฏิบัติกิจกรรมการเก็บของเล่นเมื่อเล่นเสร็จแล้วรายสัปดาห์ ตลอด 3 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยความก้าวหน้าจาก 54, 68.4 และ 71.6 และค่าร้อยละแสดงความก้าวหน้าจาก 72.00, 91.20 และ 95.50 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ

วินัยในตนเองต้องมีการส่งเสริมหรือพัฒนาตั้งแต่เด็ก ทั้งนี้เพราะวัยเด็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมรวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสมในวัยต่อไป จากการศึกษาเอกสารงานและวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสนใจการใช้กิจกรรมการจัดเก็บของเล่นเมื่อเล่นเสร็จแล้วเป็นแนวทางหนึ่ง ที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะและความพร้อมของเด็กปฐมวัย ดังรายละเอียดการดำเนินงานต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อส่งเสริมวินัยให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว ของเด็กอนุบาล 3-4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว โดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทาน

ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กชาย - เด็กหญิง อายุ 3-4 ปี เด็กอนุบาล จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 15 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

วิธีวิจัย

1.การพัฒนาชุดนิทาน ดังนี้

1.1 เขียนโครงร่างเนื้อหา นิทาน คุณลักษณะของเด็กปฐมวัย ในประเด็นเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

1.2 จัดเนื้อหา นิทานโดยสอดแทรกจริยธรรม ประกอบกับสาระจริยธรรม ที่กำหนดตามนิยาม ศัพท์เฉพาะของการวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

- ปู๊ปปี้เก็บของเล่นแล้วนะ
- อีหะละละละละ
- หนูไม่เคยลืม

2. การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเล่นที่ตนเอง จำนวน 3 แผน โดยกำหนดรูปแบบของการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อนิทาน จุดประสงค์ อุปกรณ์ ขั้นตอน ในการดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นนำ

ครูนำเด็กเข้าสู่เรื่องราว เช่น การร้องเพลง การสนทนา การทำท่าทาง การใช้คำถาม และสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก ในการปฏิบัติตนระหว่างฟังนิทาน

2.2 ขั้นเล่านิทาน

ครูเล่านิทานโดยใช้รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องมาประกอบการเล่านิทาน ใช้น้ำเสียงให้สอดคล้องกับบทบาทของตัวละคร และเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมกิจกรรมในขณะที่เล่านิทานและหลังจากเล่านิทาน

2.3 ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสนทนา สรุปเนื้อหาจากสิ่งที่เด็กต้องนำไปปฏิบัติจากการฟังนิทานประกอบภาพ

40

3. การพัฒนาแบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัย ที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปรีคส์ 3 ระดับ 3 คะแนน โดยผู้สอนเลือกระดับพฤติกรรมและความสามารถที่ตรงกับเด็กมากที่สุด ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

4. เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

นำชุดนิทาน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่น ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คนคือ ดร.อารีย์ พรหมเล็ก ดร.สุนทร เทียนงาม ดร.สุภากร วสุโกศล และอาจารย์ชนมธิดา ยาแก้ว ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้แล้วหาค่าความสอดคล้อง (IOC)

ทั้งนี้ เกณฑ์ IOC อยู่ในระดับเท่ากับหรือมากกว่า 0.05 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องและคัดเลือกไว้ ถ้าต่ำกว่า 0.05 ให้พิจารณาเหตุผลเป็นรายชื่อเพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

5. ผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

6. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่านไปทดลองใช้จริง

ผลการวิจัย

เด็กเตรียมอนุบาล อายุ 2-3 ปี มีวินัยในตนเองในการเล่นในระดับสูงมีพัฒนาการที่ดีตามข้อตกลงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอด 3 สัปดาห์ จากระดับค่าเฉลี่ย 54,68.4 และ 71.6 ตามลำดับ จากระดับค่าร้อยละแสดงความก้าวหน้าจาก 72.00,91.20 และ 95.50 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

ผลจากการใช้กิจกรรมการเล่นิทานเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองในการเก็บของเล่นเข้าที่ปรากฏว่า เด็กอนุบาล อายุ 3-4 ปี มีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลมาจากมีกระบวนการพัฒนาและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์พัฒนาการและคุณลักษณะตามวัย การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางในการวิจัย กำหนดขอบเขตการดำเนินงาน การเตรียมงานโดยการพัฒนาเครื่องมืออย่างเป็นระบบ นำไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและมีการวางแผนและเตรียมงาน เพื่อการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากประสบการณ์ด้านการสอน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา วินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยครั้งนี้สามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. ก่อนนำไปใช้ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง ให้เข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อประยุกต์แนวคิด หลักการและทฤษฎี มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. การดำเนินการพัฒนาความมีวินัยในตนเองมักถูกมองว่าเป็นเรื่องยากและเป็นนามธรรม แต่ความเป็นจริงแล้ว สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ในเด็กทุกวัยเพียงแต่ต้องมีวิธีการและกระบวนการที่เหมาะสมและต่อเนื่องประเด็นสำคัญคือต้องค่อยเป็นค่อยไป
3. ก่อนดำเนินการต้องเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ มาเป็นอย่างดี เพราะเด็กมีช่วงความสนใจสั้น ต้องจัดกิจกรรม โดยเฉพาะการเล่นิทานให้เด็กมีความประทับใจ จะเป็นการสร้างแรงจูงใจได้เป็นอย่างดี
4. การกำหนดเวลา ในการปฏิบัติกิจกรรมเด็กจะยังดูเวลาไม่เป็นแต่เด็กสามารถจำตัวเลขได้ เมื่อครูผู้สอนกำหนดเวลาในการจัดเก็บของเล่น 10 นาที ครูควรพูดว่า ให้เวลาเก็บของเล่นจนกว่าเข็มยาวจะชี้ที่เลข 4 (ขณะนั้นเข็มยาวชี้ที่เลข 4)
5. การวิจัยในลักษณะนี้สามารถนำไปใช้กับเด็กพิเศษได้
6. ก่อนดำเนินการจะต้องมีข้อมูลหรือสารสนเทศที่สมบูรณ์และถูกต้องชัดเจน กล่าวคือต้องมีการวิเคราะห์พัฒนาการ คุณลักษณะตามวัย พฤติกรรม โดยต้องใช้เครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทราบถึงปัญหาอย่างแท้จริง
7. เลือกรูปแบบหรือสื่อที่จะนำมาจัดทำหรือพัฒนาโดยคำนึงความสอดคล้องกับความพร้อมวุฒิภาวะ ความต้องการ ความถนัด และความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาทำการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเสนอว่าควรทำการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านอื่นๆ

อีก นอกเหนือจากการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง นอกจากนี้การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยควรดำเนินการกับกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีลักษณะเฉพาะ

บรรณานุกรม

กาญจนา พงษ์เจริญ. การพัฒนาวินัยตนเองด้วยกิจกรรมการจัดเก็บของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย.

(2555) จาก <http://www.kc.-research./? path=search>

เกตมณี อาจิชัย. การพัฒนาวินัยในการเล่น นักเรียนอนุบาล 3 ขวบ โรงเรียนบ้านหนองบอน

(นัยนานนท์อนุสรณ์) (2559) banngbon.ac.th

ปาริชาติ บุญทอง. การพัฒนาวินัยในตนเองด้วยกิจกรรมการจัดเก็บของเล่น. (2555)

www.obec.go.th

พนัยศ เงินวัฒน. การพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการ

เสริมแรงทางบวก. (2560) จาก <https://wbscport.dusit.ac.th>

สืบศักดิ์ น้อยดัด. การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบ

โครงการ. (2555) http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Suebsak_N.pdf

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แผนการจัดประสบการณ์

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นนิทาน เรื่อง ปู๊ปปู๊เก็บของเล่นแล้วนะ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
สัปดาห์ที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ. เวลา
ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในการเล่นอย่างทะนุถนอม
2. เพื่อฝึกให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเล่นโดยไม่แย่งกันเก็บ
3. เพื่อฝึกให้เด็กเก็บของเล่นได้เสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด
4. เพื่อให้เด็กได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูร้องเพลงนั่งสมาธิ เพื่อให้เด็กทำสมาธิ แล้วให้ดูหน้าปกหนังสือนิทานว่ามีรูปอะไรบ้าง ให้เด็กตอบ

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูเล่นนิทาน เรื่อง ปู๊ปปู๊เก็บของเล่นแล้วนะ
2. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน และถามเด็กว่า “เด็กๆคิดว่าตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างไร”

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงพฤติกรรมของตัวละคร ปู๊ปปู๊เก็บของเล่นแล้วนะ เพื่อจะได้นำข้อคิดจากนิทานมาเป็นแนวทางให้เด็กปฏิบัติตามตัวละคร ซึ่งเป็นนิทานที่พัฒนาความมีวินัยในตนเองในการเล่น

สื่ออุปกรณ์

1. เพลงนั่งสมาธิ
2. นิทานเรื่อง ปู๊ปปู๊เก็บของเล่นแล้วนะ

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัดและประเมินผลสังเกตจากการร่วมกิจกรรมการฟังนิทานและการซักถาม
2. เครื่องมือในการวัดและประเมินผลแบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดประสบการณ์

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เรื่องอีเหละเขละขละ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

สัปดาห์ที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ. เวลา

ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในการเก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม
2. เพื่อฝึกให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเก็บของเล่นโดยไม่แย่งกันเก็บ
3. เพื่อฝึกให้เด็กเก็บของเล่นได้เสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด
4. เพื่อให้เด็กได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูร้องเพลงนังสมาธิ เพื่อให้เด็กทำสมาธิ แล้วให้ดูหน้าปกหนังสือนิทานว่ามีรูปอะไรบ้าง ให้เด็กตอบ

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูเล่านิทาน เรื่องอีเหละเขละขละ
2. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน และถามเด็กว่า “เด็กๆคิดว่าตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างไร”

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงพฤติกรรมของตัวละคร อีเหละเขละขละ เพื่อจะได้นำข้อคิดจากนิทานมาเป็นแนวทางให้เด็กปฏิบัติตามตัวละคร ซึ่งเป็นนิทานที่พัฒนาความมีวินัยในตนเองในการเก็บของเล่น

สื่ออุปกรณ์

1. เพลงนั้งสมาธิ
2. นิทานเรื่อง อีเหละเขละขละ

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัดและประเมินผลสังเกตจากการร่วมกิจกรรมการฟังนิทานและการซักถาม
2. เครื่องมือในการวัดและประเมินผลแบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดประสบการณ์

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นนิทาน เรื่องหนูไม่เคยลืม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

สัปดาห์ที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ. เวลา

ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในการเก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม
2. เพื่อฝึกให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเก็บของเล่นโดยไม่แย่งกันเก็บ
3. เพื่อฝึกให้เด็กเก็บของเล่นได้เสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด
4. เพื่อให้เด็กได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูร้องเพลงนั้งสมาธิ เพื่อให้เด็กทำสมาธิ แล้วให้ดูหน้าปกหนังสือนิทานว่ามีรูปอะไรบ้าง ให้เด็กตอบ

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูเล่นนิทาน เรื่องหนูไม่เคยลืม
2. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนิทาน และถามเด็กว่า “เด็กๆคิดว่าตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างไร”

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงพฤติกรรมของตัวละคร หนูไม่เคยลืม เพื่อจะได้นำข้อคิดจากนิทานมาเป็นแนวทางให้เด็กปฏิบัติตามตัวละคร ซึ่งเป็นนิทานที่พัฒนาความมีวินัยในตนเองในการเก็บของเล่น

สื่ออุปกรณ์

1. เพลงนั่งสมาธิ
2. นิทานเรื่อง หนูไม่เคยลืม

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการวัดและประเมินผลสังเกตจากการร่วมกิจกรรมการฟังนิทานและการซักถาม
2. เครื่องมือในการวัดและประเมินผลแบบสังเกตพฤติกรรม

ภาคผนวก ข

ภาพการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

รูปก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

รูปสัปดาห์ที่ 1

วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 1

วันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 1
วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 1
วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 1
วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 2
วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 2
วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 2
วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 2
วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 3
วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 3
วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 3
วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

รูปสัปดาห์ที่ 3
วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด

แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์แรกก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

วันที่ ...21... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562...

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู		✓			✓				✓		✓			✓		9

เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์		✓		✓			✓				✓			✓		12
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์			✓		✓				✓		✓			✓		8
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง			✓		✓				✓		✓			✓		8

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
- 2

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
- 1

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่

หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...1...

วันที่ ...21... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562...

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต					คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม	2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น	3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น	4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน	5.ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น	

	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง		✓			✓			✓			✓			✓		10

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
- 2

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
- 1

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่

หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...1...

วันที่ ...22... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562...

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์		✓			✓			✓			✓			✓		10
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง		✓			✓			✓			✓			✓		10

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
- 2

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
- 1

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่

หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...1...

วันที่ ...23... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู		✓			✓			✓			✓		✓			11
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓				✓			✓			✓		✓			11
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์		✓			✓			✓		✓			✓			12
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง		✓			✓		✓				✓		✓			12

เกณฑ์การให้คะแนน

3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
1	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...1...

วันที่ ...24... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของ เล่นอย่าง ทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียง ดังขณะเก็บ ของเล่น			3.ไม่แย่ง กันเก็บ ของเล่น			4.เก็บของ เล่นทุกครั้ง โดยไม่ต้อง เตือน			5.ยิ้มแย้ม แจ่มใส ขณะเก็บ ของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู		✓			✓			✓			✓		✓			11
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์		✓			✓			✓			✓		✓			11
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์		✓			✓			✓			✓		✓			11
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์		✓			✓			✓			✓		✓			11
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง		✓			✓			✓			✓		✓			11

เกณฑ์การให้คะแนน

3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
1	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กหลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...1...

วันที่ ...25... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของ เล่นอย่าง ทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียง ดังขณะเก็บ ของเล่น			3.ไม่แย่ง กันเก็บ ของเล่น			4.เก็บของ เล่นทุกครั้ง โดยไม่ต้อง เตือน			5.ยิ้มแย้ม แจ่มใส ขณะเก็บ ของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู		✓			✓			✓			✓			✓		11
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์		✓			✓			✓			✓			✓		11
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์		✓			✓			✓			✓			✓		11
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์		✓			✓			✓			✓			✓		11
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง		✓			✓			✓			✓			✓		11

เกณฑ์การให้คะแนน

3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...2...

วันที่ ...28... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู		✓		✓				✓			✓			✓		11
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์		✓		✓				✓		✓			✓			13

เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓				✓			✓		13
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓			✓				✓		14

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
- 2

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
- 1

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่

หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง

สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด

แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...2...

วันที่ ...29... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต					คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม	2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น	3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น	4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้อง	5.ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะเก็บ	

										เดือน			ของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓			✓			✓			✓				✓		14
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓				✓			✓		13
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓				✓			✓		13

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
- 2

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
- 1

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่

หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
 แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...2...

วันที่ ...30... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓			✓			✓			✓				✓		14
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓			✓				✓		14
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓			✓				✓		15

เกณฑ์การให้คะแนน

3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
1	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...2...

วันที่ ...31... เดือน...มกราคม...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓			✓			✓			✓				✓		14
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓			✓			✓			15

เกณฑ์การให้คะแนน

3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
1	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

**แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว**

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...2...

วันที่ ...1... เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของ เล่นอย่าง ทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียง ดังขณะเก็บ ของเล่น			3.ไม่แย่ง กันเก็บ ของเล่น			4.เก็บของ เล่นทุกครั้ง โดยไม่ต้อง เตือน			5.ยิ้มแย้ม แจ่มใส ขณะเก็บ ของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓			✓			✓			✓				✓		14
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓			✓			✓			15

เกณฑ์การให้คะแนน

3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
1	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...3...

วันที่ ...4... เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓				✓			✓			✓		✓			12
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์		✓		✓			✓			✓				✓		13
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓				✓		✓				✓		✓			13
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง		✓		✓			✓			✓				✓		13

เกณฑ์การให้คะแนน

- 2 หมายถึง แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
- 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...3...

วันที่ ...5... เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยืมแยมแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓			✓			✓				✓			✓		13
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓			✓			✓			✓				✓		14

เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓				✓		✓			14
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓			✓				✓		15

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
- 2

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
- 1

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่

หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง

สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด

แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...3...

วันที่ ...6... เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ....2562..

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต					คะแนนรวม
	1.เก็บของ เล่นอย่าง	2.ไม่ส่งเสียง ดังขณะเก็บ	3.ไม่แย่ง กันเก็บ	4.เก็บของ เล่นทุกครั้ง	5.ยิ้มแย้ม แจ่มใส	

	ทะนุถนอม			ของเล่น			ของเล่น			โดยไม่ต้อง เตือน			ขณะเก็บ ของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓			✓			✓			✓				✓		14
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓			✓			✓			15

เกณฑ์การให้คะแนน

- 3

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
- 2

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
- 1

หมายถึง

แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด
แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...3...

วันที่ ...7... เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ....2562...

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓				✓			✓		✓			✓			13
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓			✓			✓			✓				✓		15
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓			✓			✓			15

เกณฑ์การให้คะแนน

3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
1	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด

แบบสังเกตพฤติกรรมการเก็บของเล่นเข้าที่
หลังจากเล่นเสร็จแล้ว

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะจัดเก็บของเล่นตามพฤติกรรมที่กำหนด

แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

สัปดาห์ที่...3...

วันที่ ...8... เดือน...กุมภาพันธ์...พ.ศ....2562...

ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต															คะแนนรวม
	1.เก็บของเล่นอย่างทะนุถนอม			2.ไม่ส่งเสียงดังขณะเก็บของเล่น			3.ไม่แย่งกันเก็บของเล่น			4.เก็บของเล่นทุกครั้งโดยไม่ต้องเตือน			5.ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะเก็บของเล่น			
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
เด็กชายอนุพงศ์ ขวัญธนู	✓			✓			✓				✓		✓			14
เด็กชายธนภัทร มะฤทธิ์	✓			✓			✓			✓			✓			15
เด็กชายวีรภัทร ทองสัมฤทธิ์	✓			✓			✓				✓		✓			15
เด็กหญิงพรรณวิไล พลพิทักษ์	✓			✓			✓				✓		✓			15
เด็กหญิงชนิดาภา ขวัญทอง	✓			✓			✓				✓		✓			15

เกณฑ์การให้คะแนน

3	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมด้วยตนเอง
2	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมเมื่อมีผู้แนะนำบางครั้ง
1	หมายถึง	แสดงพฤติกรรมโดยต้องมีผู้แนะนำตลอด